

Együtt Egymásért

EFOP 1.3.7-17-2017-00165

A társadalmi kohézió erősítése az egyházak és civil szervezetek közösségfejlesztő tevékenységének bővítésével

Közösségfejlesztő jó gyakorlat-gyűjtemény

 Magyarországi Református Egyház

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Együtt Egymásért

Közösségfejlesztő jó gyakorlat-gyűjtemény

Magyarországi Református Egyház – Országos Református Cigánymisszió, 2018

Felelős kiadó: Dani Eszter, zsinati missziói irodavezető

Projektkoordinátor: Eperjesi Tamás

Projektmentor: Sztojka Szabina

Szerkesztők: Gáspár Barbara, Gusztos Éva, Dezső Attila

Tördelés, grafika: SZZS

Köszöntő

A Magyarország Kormánya és az Európai Unió támogatásával megvalósult Együtt Egymásért nevet viselő projekt fő célja, hogy 8-9 magyarországi településen, a református gyülekezetek roma és nem roma, hátrányos helyzetű tagjait és munkatársait közösségfejlesztő szakemberré képezzük. Ezentúl közösségi megoldások támogatását próbájuk megvalósítani az együttműködési kultúra javítása érdekében, megcélózva a közös és az önálló életvezetési képességek erősítését. A projekt első fázisában, úgynevezett „jó gyakorlatok” összegyűjtése érdekében előbb külön országos felhívással fordultunk a közvéleményhez, majd a személyes megkeresésére építő gyűjtési munkák során igyekeztünk a lehető legszélesebb spektrumát bemutatni a közösséget megmozgató, inspiráló gyakorlatoknak. Ezek közül is külön fókuszáltunk a vidékfejlesztésből érkező közösségi termeléssel kapcsolatos jó példákra, az ökoturisztikai együttműködésekre, a képzéssel-oktatással kapcsolatos minták közül mindazokra, ahol hátrányos helyzetű csoportokkal – különösen a romákkal – végzett, együttes munkák hoztak tartós változásokat, közösségi sikerélményeket. Bízom benne, hogy a kiadványban található, közösségfejlesztő jó gyakorlatok hasznos példák lehetnek egyházunk gyülekezetei számára, az egész Kárpát-medencében!

Eperjesi Tamás, projektkoordinátor

Közösségi kemence – Ahol megelevenedik a múlt

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, AbaúJVár - 2012

A program végrehajtója

AbaúJVári Református Gyülekezet

A jó gyakorlat típusa

hitélet, gasztronómia, értékmegőrzés, lehetőségteremtés

A program célja és rövid leírása

A szlovák határ tözsomszédtségében találjuk a mára alig 200 lakost számláló AbaúJVárt. Egy hátrányos helyzetű, nehéz sorsú településről van szó, ahol folyamatosan küzdenek az elnéptelenedéssel, a munkanélküliséggel: a legtöbben munka miatt intenek búcsút a falunak, a fiatalok pedig a továbbtanulás után nem akarnak visszatérni ide, melynek köszönhetően AbaúJVár egyre idősödő helységnek számít. A helyi református gyülekezetben szolgáló lelkész házaspár, Tóth István és Tóth Viktória 2000 óta dolgozik a közösség és a vidék fejlődéséért, a népességmegtartó képesség erősítéséért. Ez idő alatt rengeteg közösségi programot, evangelizációs összejövetelet szerveztek, melyeken keresztül minden generáció tagját megtudták szólítani.

Az 1580-ban alapított, jelenleg 150 főt számláló gyülekezet életének fontos mérföldköve volt, hogy az átmeneti istentiszteleteknek otthont adó termet 2012-ben többfunkciós gyülekezeti házzá alakították át, melyet nem csak gyülekezeti alkalmakon használnak, hanem a település minden tagja előtt nyitva áll. A Perényi Borbála Gyülekezeti Házban lelki csendesnapokat, játszóházat, konferenciákat, koncerteket szerveznek, sakk-körökben lehet részt venni, ahogyan a csigatészta-készítés is hagyománnyá vált. Ez utóbbi mellett fontosnak tartották, hogy felelevenítsék a településen korábban nap, mint nap használt, mára viszont csak az idősebbek birtokában lévő passzív tudást is. Ennek részeként régi recepteket gyűjtöttek be, majd 2014-ben, egy közösségi kemence megépítésével lehetőséget biztosítottak arra, hogy a településen lakók – legyenek azok gyülekezeti tagok, más felekezethez tartozók, vagy nem keresztyének – találkozzanak egymással, és a közösséget formálják.

A közösség megtartásában nagy szerepe volt annak is, hogy a lelkész házaspár egyesületet hozott létre, melynek keretein belül öt településen (Pányok, AbaúJVár, Zsujta, Telkibánya, Tornyosnémeti) házigondozói, a szomszédos Pányokon pedig falugondnoki szolgálatot létesítettek, valamint a Magyar Református Szeretetszolgálattal együttműködve a közmunkaprogram részesei is egyben. A gyülekezet így a munkahelyek hiányával küzdő településen közel húsz ember számára tud foglalkoztatást biztosítani.

Tóth Viktória lelképásztor a közösségi kemencéről:

„A szomszéd faluból ideköltözött házaspár építtetett először kemencét, mi pedig szerettük volna feleleveníteni a kenyérsütés hagyományát. Végiggondoltuk, hogy régen mit jelentett egy család számára, ha közösen körbeülték a kemencét, az idősebb gyülekezeti tagok pedig azonnal előhozakodtak emlékeikkel: a hagyományőrzés és a közösség találkozása egyszerre volt jelen a kezdeti alkalmainkon. Nagymamámtól megkaptam a kenyérsütéshez használt eszközöket, a lapátot, a szénvonót, és így tovább, amely megerősített minket a projekt megvalósításában, onnantól pedig a fantáziánkra volt bízva, hogy mit akarunk elérni. Egy vállalkozó kisiparos segített az építésben, az AbaúJVárra költözők ötlete alapján – sőt, ők még az első sütésnél is segédkeztek nekünk. Fontos hozzátenni azonban, hogy nem egy, és nem kétszemélyes vállalkozásról van szó: általában egy férfi testvérünk fűti be a kemencét, kell valaki, aki bedagasztja a kenyeret, sokan pedig körbeállják a kemencét, és segítenek, ahol tudnak. Egy olyan közösségi színtér jött így létre, ahol beszélgetések indultak el, és épülni tudtak a személyes kapcsolataink. A kemencét gyakran használjuk közösségépítő alkalmakon, de nagyobb gyülekezeti rendezvényeken is igénybe vesszük.”

A programba bevont célcsoport megnevezése

Fiatalok, idősek, munkanélküliek, a település keresztény és nem keresztény lakói.

A program legfőbb eredménye, tanulságai

A projektnek (is) köszönhetően az abaújívári közösség az aprófalvas térségben végzett kiemelkedő közösségépítő munkájáért 2014-ben elismerésben részesült, az MNVH Év Vidékfejlesztő Közössége díját nyerte el.

A program finanszírozásának forrása

Kemence - a „Dédapáink nyomában” című projekt által, Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat támogatásával
Gyülekezeti ház – Vidékfejlesztési pályázatok

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A gyülekezeti közösség nem csak a templom falain belül épül – ennek nagyszerű példája Abaújvár, ahol a kemence használata során megerősödnek a hívek közötti kapcsolatok, új ismeretségek születnek, egy-egy programra pedig olyanok is ellátogatnak, akik később a közösség szerves részeivé válhatnak. A gyülekezet fontosnak tartja egy olyan szemlélet kialakítását, amely túlmutat az egyházi kereteken – a pályázati lehetőségek keresése, és támogatók bevonása kiemelten fontos keretet adnak a helyben folyó lelki életnek.

Kapcsolat

Abaújívári Református Gyülekezet
3898 Abaújvár, Béke út 8.
Telefonszám: +36 30 265 4895
E-mail: abaujvaria@gmail.com
Honlap: pazsiharangszo.ref.hu

Idősgondozás – Segítségnyújtás önerőből

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Bódvaszilas - 2008

A program végrehajtója

Bódvaszilasi Református Egyházközség

A jó gyakorlat típusa

szeretetszolgálat

A program célja és rövid leírása

A Bódvaszilasi Református Egyházközség életében nagyon fontos szerepet játszanak az idősek, akik közül azonban a legtöbben egyedül élnek, és mindennapi, ház körüli teendőikben sokszor nincsen, aki segítsen nekik. A közösség vezetője, az egyházközség lelkésze, Meleg Attila ezért fontosnak tartotta egy olyan idősgondozói szolgálat megszervezését, amely lehetőséget biztosít az evangélium mélyebb megélésére, a kapcsolatteremtésre és a diakóniára. A gyülekezet közfoglalkoztatotti programjában több roma férfi és nő vett részt, akik a közösség tagjaival megismerkedve, munka után házaknál vállaltak szolgálatot, többnyire időseknél. A munkába leginkább bevásárlás, favágás, fűnyírás tartozott, az idősgondozásban részt vevők pedig örömmel álltak rendelkezésre akkor is, amikor más feladatokban kellett segédkezniük.

Berecz Anita, gyülekezeti tag a programról:

„Egyre szorosabb kapcsolat alakult ki a gondozottak és segítők között: sok idős családtagként tekint azokra, akik elvégzik a ház körüli munkákat, egyre többen érdeklődnek afelől, hogy hogy vannak a gyermekeik, készülnek a fiatalok ballagására. Az ellátottak szerettei közül nagyon sokan az ország távolabbi részein, vagy külföldön élnek, ezért különösen fontos számukra, hogy olyanok segítségét vegyék igénybe, akikben 100%-ig megbízhatnak. Mivel a bizalom kölcsönös, ezért nagyszerű látni, hogy mit jelent a gondozás mindkét oldal számára.”

A programba bevont célcsoport megnevezése

A gyülekezeti alkalmakra járó roma nők és férfiak, a közösség idős férfi és női tagjai

A program legfőbb eredménye, tanulságai

Amellett, hogy az idősek nem maradnak segítség nélkül, nagyszerű kapcsolatok alakultak ki. Ez egyénileg is fontos a programban részt vevők számára, de a gyülekezeti közösséget is erősíti.

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A bódvaszilasi idősgondozás gyakorlata olyan gyülekezetekben működhet igazán jól, ahol sok a tettere kész szolgálattevő, valamint olyan gyülekezeti tag, akik valamilyen okból kifolyólag nem képesek arra, hogy a nehezebb fizikai munkát igénylő feladatokat elvégezzék.

Kapcsolat

Bódvaszilasi Református Egyházközség

3763 Bódvaszilas, Táncsics út 27.

Telefonszám: +36 30 415 7222

E-mail cím: bodvaszilas@reformatus.hu

Ófalumentés – épületek új köntösben

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Bódvaszilás - 2005

A program végrehajtója

Koleszár Krisztián, a Galyasági Településszövetség titkára
Bódvaszilásért Baráti Kör

A jó gyakorlat típusa

értékmegőrzés, rekonstrukció

A program célja és rövid leírása

Noha a Kárpát-medence bővelkedik több évszázados építészeti remekművekben, azonban sokszor az idő vasfoga nem kíméli ezeket az épületeket sem. Ennek oka sokszor nem csupán az elhanyagolás, hanem a szükségtelen vagy rosszul elvégzett modernizálás és ezzel együtt a hagyományok feladása is. Ennek a folyamatnak igyekeztek megálljt parancsolni Bódvasziláson, ahol önkéntes munkával és minimális anyagi ráfordítással az épített örökség megőrzése a cél.

A program középpontjában először az értékmegőrzés mellett az üresen álló, de a jövőben jól hasznosítható épületek rekonstruálása, illetve a hagyományos formákkal díszített lakóépületek felújítása állt. Ezeket a szempontokat figyelembe véve az első választás a Szilasi Tájháza, illetve a Gyümölcsészeti Hagyományok Háza-ra esett. Bár a község rendelkezik Művelődési Házzal, ugyanakkor az nem volt alkalmas arra, hogy tradicionális közösségi programoknak, például a téli disznóvágásoknak, a helyi káposztás ételeket bemutató napnak, vagy a térség gyümölcsészeti hagyományait bemutató tárlatnak helyet adjon. Mindezek, sőt azóta még több is valóra válhatott a két ingatlan korhú renoválásával.

A felújítás első lépését korabeli fotók, illusztrációk és műszaki rajzok összegyűjtése jelentette, aztán jöhetett a több éves megfeszített munka, melyhez nagy segítséget nyújtottak a Bódvaszilásért Baráti Kör tagjai, így a munkálatok 2010-ben és 2013-ban fejeződtek be. Ez azonban még csak a kezdet volt, a program főszervezője, Koleszár Krisztián a sikereken felbuzdulva szeretett volna intenzívebb munkát végezni. Így valósult meg az első Szilasi UtcaMűhely 2014-ben, melyet még egy követett, 2015-ben. A projektek legfőbb célja itt az épületek két világháború közötti formájának visszaállítása volt, önkéntes munkával – mivel külső támogatást egyik alkalommal sem kaptak a helyiek, ezért mindent a Bódvaszilásért Baráti Kör tagjai finanszíroztak, az építőanyagoktól kezdve a résztvevők étkeztetéséig és elszállásolásáig.

Ezeken a nyár folyamán megvalósuló műhelyeken a munka javát Budapestről és Debrecenből érkező építész hallgatók végezték, és két-két lakóépület nyert régi-új külsőt. Az ő bevonásuk több előnnyel is járt, hiszen így a szakmaiság is megjelent, ami gyorsította a folyamatokat és a megvalósítás minősége is biztosított volt. Emellett a tanulók, akik nagyvárosokból érkeztek, testközelből szerezhettek új ismereteket a népi, falusi építészetéről. Ugyanakkor egy-egy projekt során érdemes lehet kihasználni a helyi közösség erejét is, vagyis helyi munkásokat, mestereket bevonni az építkezésbe a jövőben.

A projekt részben elérte célját, hiszen a felújított épületekkel sikerült formálni a bódvaszilasi utcaképet, az emberek folyamatosan állnak meg a felújított, de régi szépségükben tündöklő házak előtt. A rekonstrukció folytatása anyagi segítség nélkül nem, minimális költséggel és sok-sok önkéntessel azonban remekül folytatódhat majd a jövőben – a civil szemlélet különösen fontos a hasonló projektek esetén, ezzel is segítve a kiüresedő vidék falvainak fennmaradását.

Koleszár Krisztián szervező az UtcaMűhely-projektről:

„Régóta foglalkozom Bódvaszilással, és zavar, ami ma a magyar vidéken történik: arculatvesztés, társadalmi átalakulás, s mivel ez utóbbin sajnos mi nem tudunk javítani, ezért döntöttünk úgy, hogy akkor a külsőn változtatunk. Első ízben házak kellett a tervünk megvalósításához, és körbenéztünk a faluban, hogy kik azok a tulajdonosok, akik jó szívvel adják át ingatlanjaikat a munkálatok idejére. Mivel homlokzatfelújítás volt a célunk, olyan házakkal sajnos nem foglalkozhattunk, melyek teljes körű felújítást igényeltek. Egy mester és legalább két segédje munkadíját nem tudtuk volna kigazdálkodni, így döntöttünk amellest, hogy építész-mérnök hallgatókat vonunk be a munkálatokba, a felhasznált anyagot pedig száz százalékban

a helyi civilekből álló Bódvaszilasért Baráti Kör finanszírozta. A közös munka az átalakult utcakép mellett több szempontból is hasznosnak bizonyult: volt olyan hallgató, aki itt tanulta meg, hogyan készül a vakolat – mivel általában modern anyagokkal dolgoznak –, a projekt közösségkovácsoló jellege pedig magától értetődő. Összefogás kellett ahhoz, hogy például a diákoknak szállást és étkezést biztosítsunk, aztán azok között, akik egymást segítik a munkában, akarva akaratlanul is kapcsolódás jön létre.”

A programba bevont célcsoport megnevezése

Helyi civilek, építészmérnök hallgatók, háztulajdonosok

A program legfőbb eredménye, tanulságai

A megvalósuló program sikeresen formálta a község épületeinek képét példás összefogás révén, ezen kívül a helyi és környékbeli lakosságot is meg tudták szólítani, és a megújult terek bölcsőként szolgálnak az új kapcsolatok létrejöttéhez.

A program finanszírozásának forrása

Bódvaszilasért Baráti Kör tagjainak adományai

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A bódvaszilaszi ófalumentés nagyszerűen hasznosítható jó gyakorlat olyan közösségekben, melyeknek – vagy gyülekezeti tagjainak – birtokában felújításra váró épületek vannak, ahol az emberekben nagy a tenni akarás, és közös a cél: a református hagyományok megőrzése az utókor számára.

Kapcsolat

Koleszár Krisztián

E-mail cím: krisztiankoleszar@gmail.com

Telefonszám: + 36 20 354 7260

*

Bódvaszilasért Baráti Kör

Postacím: 3763 Bódvaszilas, Szabadság út 53.

E-mail cím: baratikor@bodvaszilasert.hu

Te+ÉN Református Közösség – Nemcsak egy gyülekezet

A program végrehajtója

Te+ÉN Református Közösség

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Budapest, VIII. kerület; 2012

A jó gyakorlat típusa

hitélet, lehetőségteremtés, oktatás;

A program célja és rövid leírása

Budapest egyik, ha nem a legszegényebb kerületében, Józsefvárosban több református gyülekezet is található, a legfiatalabb közülük 2012-ben kezdte meg működését – ám mai formájának kialakulásához hosszú út vezetett. Az Te+ÉN elsődleges célja a kerületben élő cigányság elérése volt, az évek során azonban a közösség vegyes etnikai összetételűvé vált. Eleinte a Lakatos Menyhért Általános Iskolában tartott hittanórákon, majd a szomszédos Kesztyűgyárban szervezett játszóházakon keresztül sikerült minél több emberhez eljutni. Nagy előrelépés volt, hogy 2014-ben a Te+ÉN az önkormányzattól megkapta a jelenlegi, Kis Fuváros utcai közösségi házat, így elkezdődhetek a tanodai foglalkozások, 2015 pünkösdjétől istentisztelet indult vasárnaponként, az elkövetkezendő évek során pedig más hitéleti alkalmakat is életre hívtak Isten segítségével.

A Te+ÉN életében fontos szerepet játszik a tanoda, ahol többek közt a logikai érzéket, az önálló gondolkodást, a térképen való eligazodást, az olvasásértést és a bibliai jártasságot fejlesztik. A gyerekek jutalompontokat gyűjthetnek a Habitica nevű alkalmazáson keresztül – ezeket beválthatják ajándékkönyvekre, játékokra és meghatározott idejű számítógéphasználatra. A Te+ÉN-ben a következőkért jár pont: tisztelet, engedelmesség, megőrzés, érdeklődés, növekedés. A szavak kezdőbetűi a közösség nevét rejtik, de ami ennél is fontosabb: mindenkinek lehetőséget nyújtanak arra, hogy sikerélményben legyen része. A közös foglalkozások mellett heti másfél órában mentorok, általában főiskolás, egyetemista hallgatók foglalkoznak a gyermekekkel egyénileg, így megtapasztalhatják a csak rájuk irányuló figyelem erősítő szerepét is. A közösség tagjai igyekeznek abban is formálni a gyermekek gondolatait, hogy az evangélium a cigány, a magyar és minden más kultúrát egyaránt értékeli, de kihívás elé is állít. Ezt szem előtt tartva minden hónapban más nép kultúrájával ismertetik meg őket, és gyakran sikerül is meghívni magukhoz más népcsoporthoz, nemzethez tartozókat. Ezek a találkozások hozzásegítik a gyermekeket a világ sokszínűségének megismeréséhez, ráadásul igen kiváltságosnak is érezhetik magukat, hiszen testközelből találkozhatnak más népek képviselőivel. A Te+ÉN szolgálatának fontos eleme a Bisora nevű program is, amely cigány nyelven gyöngyöket jelent – itt tinédzser lányok beszélgethettek idősebb nőekkel a tanulás és az élet értékeiről, illetve saját, sokszor mások előtt titkolt kételyeikről, kérdéseikről.

A reformáció 500. évfordulója alkalmából a gyülekezet tagjai elmélyültek a hitvallásokban, formálódni kezdtek a gyülekezeti tagság és az úrvacsorai közösség keretei, egyúttal egyre nagyobb hangsúlyt fektettek az evangélium felnőttek felé történő hirdetésére is. A Te+ÉN életében kulcsfontosságú, hogy az emberek között kialakult kapcsolatok és a bizalom által épülve akar erősödni: céljuk egy olyan közösség, ahol cigányok és nem cigányok egyaránt otthon érzik magukat. Noha a közösség egy gyülekezet képét mutatja, az oda járók leginkább családnak tekintik azt, lévén ajtaja – a programok keretén túl – bármikor nyitva áll a betérők előtt, ezzel is építve annak formáló és megtartó erejét.

Kolompár Erzsébet ifjúságsegítő a Bisora szerepéről:

„Az elsődleges célunk az volt, hogy a fiatal roma lányok ne morzsolódjanak le az iskolából. Szerettük volna, ha meg tudnak erősödni identitásukban, és próbáltuk nekik megmutatni, milyen értékek vannak az életükben és a roma szokásokban. Nagyszerű látni, hogy a mai napig visszacsatolnak a Bisorára egy-egy beszélgetésben, hogy ott mi hangzott el, vagy mit tanultak az alkalmak során.”

Claro Vanessa tanodai koordinátor a Habitica szerepéről:

„Nagyjából két éve használjuk a Habiticát, a programmal teljesen más értékelési-jutalmazási rendszert szeretnénk volna bevezetni, mint amit a hagyományos, 1-től 5-ig terjedő skála kínál. A fő célja a motiváció, hogy bátorítsa a gyerekeket olyan dolgokra, melyeket egyébként is szeretnek csinálni. Nagyon tetszett, hogy minden gyereket tudott motiválni valamiben: ha valakit nem motiválnak a játékban kapott arany- és gyémántjutalmak (melyeket aztán be lehet váltani), akkor a tárgyakat gyűjti. Ha valakit ezzel sem elégszik meg, akkor csapatba állnak, hiszen ott már egymásért is felelősek. Senkit sem köteleztük a csapatmunkára, viszont ez nagyon erősítette a kapcsolataikat.”

A programba bevont célcsoport megnevezése

Főként a Józsefvárosban élő roma és nem roma gyermekek, fiatalok és rajtuk keresztül a családok.

A program legfőbb eredménye, tanulságai

A Te+Én munkáját több mint félszáz önkéntes segíti, akik között vannak nem hívők is, de a gyülekezet ezt is missziós lehetőségnek tekinti. Hatvan-hetven családdal állnak kapcsolatban, ezáltal nemcsak egy új gyülekezet plántására nyílt lehetőség, hanem roma és nem roma kapcsolatteremtésre, illetve a gyermekek oktatására is. Mindezekhez az emberi segítség szükséges volt, ugyanakkor Isten áldása nélkül kevésnek bizonyult volna ilyen mértékű változás véghezviteléhez.

A program finanszírozásának forrása

HEKS - Svájci Protestáns Egyházak Segélyszervezete, adományok

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A Te+Én-ben folyó komplex munkát bármelyik honi gyülekezet tudja alkalmazni a gyakorlatban – A Habiticát tanodás, hittanos gyermekek motivációjának növelésére lehet használni, a Bisorát pedig olyan fiatal lányoknál is, akik között magas az iskolai lemorzsolódás és a korai gyermekvállalás aránya.

Kapcsolat

Te+Én Református Közösség
1081 Budapest, Kis Fuvaros u. 11.
Telefonszám: +36 70 291 9087
E-mail: info@temegen.net

Istállóból tanoda, önkéntes munkával

A program végrehajtója

Magyaratádi Református Missziói Körzet, Büssü Társegyházközség

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Somogy megye, Büssü - 2013

A jó gyakorlat típusa

értékmegőrzés, lehetőségteremtés, oktatás

A program célja és rövid leírása

A Kaposvártól alig fél órányi autóútra található apró településen a romák közötti szolgálatot Kálmán Csaba kezdte el 2013-ban. A közösségépítés hittanoktatással indult a büssüi óvodában, amely sok örömet hozott lelkipásztornak és kisgyermeknek egyaránt. A jó tapasztalatok hatására a 2013-as tanév végén napközis tábort szerveztek a faluban élő gyermekek számára az óvodában, a református egyházból érkező önkéntesek segítségével. A tábor alatt vált egyértelművé, hogy Büssüben nem elegendő a hitoktatás, hanem holisztikus szemléletű, komplex munkára van szükség, diakóniával, családgondozással és közösségépítéssel, fiatalokat és időseket egyaránt bevonva.

A program első lépése egy tanodaépület kialakítása jelentette. A büssüi önkormányzat 2014 elején térítésmentesen, tizenöt évre az egyházközség rendelkezésére bocsátotta a faluház hátsó épületét, egy korábbi, romos istállót. A lehetőség kihasználásának érdekében szülői értekezletet szervezett a lelkipásztor, ahol a szülőkkel együtt gondolkozva, közösen határoztak a program működését érintő kérdésekben. A megbeszélés sikerrel járt, hiszen hét család is megértette, hogy a tanodának kulcsfontosságú szerepe lehet gyermekek jövője szempontjából. A családfők – akik munkanélküliként kezdték el a tatarozást – teljesen ingyen dolgoztak két hónapon keresztül, mindennap az istálló renoválásán, az ebédet pedig egy helyi cigányasszony készítette el számukra. A projektben csak egy kőművest és egy művezetőt kellett megfizetni, így valóban elmondható, hogy a munkavállalók saját közösségük érdekeit felismerve, önzetlenül végezték el feladataikat ez idő alatt.

Büssü időközben nyert a HEKS (Svájci Protestáns Egyházak Segélyszervezete) pályázatán, ami olyan gyülekezeti, cigánymissziós kezdeményezések támogat, melyek gyermekek és fiatalok felzárkóztatását, fejlesztését célozzák meg.

A programba bevont célcsoport megnevezése

Hátrányos helyzetű roma családok

A program legfőbb eredménye, tanulságai

Az összefogás megmutatta, hogy milyen nagy dolgok érhetők el kevés energiabefektetéssel, a tanoda felépítése pedig a jövőben fog igazán kamatozni.

A program finanszírozásának forrása

HEKS - Svájci Protestáns Egyházak Segélyszervezete TÁMOP pályázatok

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A büssüi tanoda felépítésének példáját bármely református gyülekezet tudja alkalmazni, amely szociális érdekeket szolgáló, közösségi teret kíván létrehozni, rendelkezik arra alkalmassá tehető infrastruktúrával – és segítő kezekkel.

Kapcsolat

Magyaratádi Református Missziói Körzet, Büssü Társegyházközség

7273 Büssü, Jókai u. 2/b.

Telefonszám: +36 82 951 451

Házi segítségnyújtás – Krisztus szeretetével

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Berettyóújfalu, Budapest, Békés, Eger, Hajdúsámson, Inárcs, Kalocsa, Kunszentmiklós, Mezőkövesd, Miskolc, Mátészalka, Pécs, Szeged, Tatabánya, Várpalota, Ózd, és a hozzájuk kapcsolódó közel 150 más település - 2008

A program végrehajtója

Magyar Pütkösi Egyház

A jó gyakorlat típusa

munkatársképzés, szeretetszolgálat, lehetőségteremtés, hitélet

A program célja és rövid leírása

Csakúgy, mint más országokban, Magyarországon is folyamatosan növekszik a születéskor várható élettartam, hála számos, itt nem részletezett tényezőnek. A nagycsaládok felbomlása, a generációs szakadék és a rokonok közötti földrajzi távolság miatt azonban egyre fontosabbá válik a házi segítségnyújtás az idősek számára. Erre azonban sokszor nincs lehetőség, vagy csak kevesen vehetik igénybe bizonyos térségekben, így sokan magányosan élik a mindennapjaikat, vagy nehezen tudnak csak társaságba járni és ellátni mindennapi teendőiket. Másfelől azonban gyakran ugyanezekben a területeken magas a munkanélküliek aránya is, és bár ezek az emberek sikeresen kapnak új életcélt és identitást a gyülekezetekhez kapcsolódva, sokszor minden igyekezetük ellenére sem tudnak elhelyezkedni. Ezt a két szükséglet figyelembe véve sikerült a Pütkösi Cigánymisszióknak megoldást találnia a problémára a házi gondozói szolgálat létrehozásával. Durkó Albert csaknem tíz évvel ezelőtt álmodta meg az MPE által szervezett házi gondozást, több céllal. Egyrészt segíteni akart azokon, akik nem, vagy csak nagyon nehezen kaptak segítséget otthonukban, másrészt képzettséghez, munkalehetőséghez akarta juttatni az állást kereső cigányasszonyokat, majd a szolgálaton keresztül Jézus evangéliumát szeretne volna eljuttatni minél több emberhez.

A kezdeményezés Egerből és környékéről indult el: először az ottani gyülekezetbe járó roma nők számára hirdették meg a lehetőséget, az első tanfolyamot a misszió finanszírozta. Ennek végén 14 fő szerezte meg a szociális gondozó-ápolói OKJ-bizonyítványt, az eredmény pedig egyértelműen pozitívan hatott a közösségre, hiszen a tanfolyamot elvégzők bejelentett munkahelyhez jutottak, önbecslésük is növekedett, és az idősek felé tudták vinni az örömhírt beszéd útján és cselekedetek által is. A Heves megyei telephely vezetője, Berkiné Erdélyi Julianna és férje folyamatosan imádkozott a szolgálatért, Isten elé vitték azokat a településeket, ahová el szerettek volna jutni, és az Úr meghallgatta őket: ma már jelenleg 14 faluban vannak jelen a város környékén.

Az MPE díjmentes gondozói szolgálata sokrétű: a dolgozók a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben segítenek önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Konfliktuskezelés, félelmek, lelki problémák, a magány oldása szintén a feladatok közé tartozik, melynek eredményeként családi kapcsolatok gyógyultak meg, megtérések történtek a gondozottak között.

Az ápolók fele roma származású, akiket úgy próbálnak elhelyezni a szolgálatban, hogy a saját településükön tudjanak tevékenykedni. Az elmúlt évek során egyre szorosabbá vált a kapcsolat a gondozók és a gondozottak között. A szolgálat ezért nagyban segíti a cigány és nem cigány emberek együttélését: előfordult, hogy egy idős hölgy nem akart roma gondozót fogadni, ám megtapasztalva szakértelmét és szeretetét, a későbbiekben már kifejezetten ragaszkodott hozzá.

A programba bevont célcsoport megnevezése

Házi ellátásra szoruló nyugdíjasok, illetve munkanélküli roma nők

A program legfőbb eredménye, tanulságai

A szolgálatot kezdetben szórólappal, később az önkormányzatnál, házi orvosoknál, és személyes felkeresés útján is hirdették, mára pedig már sokan maguk keresik fel őket. A Magyar Pütkösi Egyház Országos Cigánymissziójának Segítő Szolgálatát ma már országosan mintegy 10 ezer embert segít hozzá díjmentesen a könnyebb, méltóságteljesebb és egészségesebb időskorhoz.

A program hasznosítása a gyülekezetekben

Főként nagyobb városok gyülekezeteiben, vagy azokkal összefogva nyílik lehetőség erre, hiszen általában itt tartanak OKJ-s tanfolyamokat. Fontos egy ilyen központ felkeresése és olyan tanfolyam választása, amely iránt igény mutatkozik a környezetben, majd azokat a gyülekezeti tagokat is meg kell keresni, el kell érni, akik hajlandók vállalni a hosszabb távú elkötelezettséget, ami a programmal jár.

Kapcsolat

Berkiné Erdélyi Julianna (Telephelyvezető)

3300 Eger, Klapka Gy. út 1. B ép. 1.em.

Telefonszám: +36 70 410 5596

E-mail: verpelet-eger@remenyhir.hu

Közösségi méhészet – Méz a köz javára

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Göncruszka - 2011 előtt

A program végrehajtója

Göncruszkai Református Egyházközség

A jó gyakorlat típusa

gazdasági, értékmegőrzés, oktatás

A program célja és rövid leírása

Az Abaúj-Hegyközi kistérség évek óta az ország legelmaradottabb területei közé tartozik, ezért nem meglepő, hogy településein csak a közmunka jelent némi megélhetést – a munkanélküliség és oktatásban tapasztalható nehézségek miatt fiatalok százai vándorolnak el innen. Sokan vannak ugyanakkor, akiknek esélyük sincs arra, hogy akár csak ideiglenesen máshová költözve próbáljanak szerencsét – nem beszélve azokról, akik előrehaladott koruk, vagy egészségi állapotok miatt nem tehetik meg ezt. A Göncruszkai Református Gyülekezet lelkipásztorai, Sohajda Levente és Sohajdné Samu Zsuzsanna hosszú évek óta dolgoznak azon, hogy a hitélet vezetése mellett a közösség számára programokat szervezzenek, és segítsenek a rászorulókon – források híján azonban szűkösek voltak a lehetőségeik.

Ennek változásához járult hozzá az a 26 méhcsalád, melyet a lelkész korán elhunyt édesapjától örökölt – mivel Levente nem értett a méhészkedéshez, úgy határozott, hogy a gyülekezettel együtt foglalkozik majd a méhekkel. Kezdetben a közösség tagjainak semmilyen tapasztalata nem volt a méhészkedéssel kapcsolatban, így a gyors ismeretszerzés elengedhetlenné vált a lehetőség kihasználásához. Ennélfogva nem formális tanulási módszereket vettek be, a gyülekezeti tagok igyekeztek minél több információt közösen, az internetről és szakkönyvekből beszerezni. Az elméleti tudás mellett a közelben élő, hivatásos méhesektől is segítséget kértek sok esetben, illetve a munkájukat figyelve, nekik segítséget nyújtva jártasságot is szereztek.

A lelkészházaspár eredeti terve az volt, hogy a megtermelt mézet szétosztják, ám idővel egyre több „felesleg” maradt, melyet testvérgyülekezetekben, becsületkasszás módon értékesítettek. Az így befolyt összegből kezdetben a gyülekezeti élethez, ifjúsági programokhoz szükséges eszközöket, játékokat vásároltak; később a közösség már saját maga alakított ki játszóteret, idővel azonban gyerektáborok költségeit is fedezni tudták, sőt, ösztöndíjprogramot is indítottak tehetség gyerekek számára.

Miután megszűnt az állami, alapfokú oktatás a településen, a református gyülekezet nem törődött bele az intézmény helyzetébe, ezért átvették és újraindították azt, így a Talentum Református Tehetséggondozó Általános Iskola és Óvoda támogatása is a mézeladásból származó jövedelemből egy részéből valósul meg. Bár ez csupán jelképes összegnek tűnhet a fennmaradást biztosító, külső forrásból érkező támogatások mellett – a gyülekezet azonban fontosnak tartja, hogy ne csak nevében legyen református az intézmény, hanem a testvérek valóban sajátjuknak érezhessék akár ilyen módon is.

Az intézményben roma és nem roma diákok együtt játszanak, együtt tanulnak, hiszen a gyülekezet és a pedagógusok előtérbe helyezik az integrált nevelés fontosságát – akárcsak azt, hogy a tanulók egyénisége tudás és tehetség alapon legyen meghatározva, ezért mindenki iskolai köpenyben jár az órákra. A lelkészházaspár és az iskolavezetés azt is fontosnak tartja, hogy a Talentumban ne csak tanuljanak, hanem otthon érezzék magukat a diákok, ezért például az igazgatói iroda a folyosó végén kapott helyet és nincs ajtaja, sőt falak sem határolják el az iskola többi részétől, így tanárok és diákok bármikor megtalálják az intézményvezetőt. Az intézmény egésze is inkább egy nappalira, közös életre emlékeztet, ajtó nélküli tornateremmel vagy a testnevelés tanár irányításával készült díszes, fa lépcsővel.

A látható dolgok mellett fontos hangsúlyt fektetnek a módszertanra és a hitéletre is. A diákok már nagycsoportosan elkezdik az angol nyelv tanulását, harmadik osztálytól pedig szlovákul is tanulnak a határ közelsége miatt. Emellett 6 éves kortól hagyományos mesterségeket is elsajátíthatnak a gyermekek. Ennek célja nem elsődlegesen a szakma oktatása, hanem a közösségfejlesztés. Az idős mesterek számos dolgot és értéket tanítanak kis inasainak, akik így a munka örömét és a felelősségvállalást is megtapasztalják. A leendő pedagógusok kiválasztásánál pedig törekedtek olyan, lehetőleg a református felekezethez tartozó tanárokat foglalkoztatni, akik korábban már vállaltak önkéntes munkát az egyházban. Emellett pedig rendszeresen szolgálnak az iskola diákjai is a gyülekezet alkalmain, illetve családos istentiszteleteket is

a gyülekezet alkalmain, illetve családos istentiszteleteket is rendszeresen tartanak.

A gyülekezetnek emellett rengeteg terve van még a közösségi méhészettel: a helyi biokertészettel együtt az iskolai étkeztetés házon belül történő megoldása, a családokkal történő kapcsolattartás színesítése, természetesen folytatva a gyülekezet tagjai és a falu lakosai közötti kapcsolat erősítését.

A programba bevont célcsoport megnevezése

Gyülekezeti tagok, közeli méhészek, a faluban élő gyermekek

A program legfőbb eredménye, tanulságai

A program sikerében jelentős szerepet játszott, hogy a gyülekezet tagjai és vezetői mertek kevésbé hagyományos eszközökkel és módszerekkel is élni a fejlődés érdekében, ugyanakkor a gondos tervezésről sem feledkeztek meg.

A program finanszírozásának forrása

Gyülekezeti tagok adományai, pályázati források

A program hasznosítása a gyülekezetekben

Közösségfejlesztő jó gyakorlat bármi lehet, ami egy gyülekezet és tagjai hasznára válik. Göncruszván kitűnően övezik a kettőt, hiszen a méz előállításának hosszadalmas folyamata remek alkalmat ad arra, hogy szorosabb kapocs alakuljon ki az emberek között.

Kapcsolat

Göncruszkai Református Egyházközség

3894 Göncruszka, Szabadság u.5.

Telefonszám: +36 30 639 2944

Jovánczai Hétepcsétes - Márka helyi értékekből

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Tolna megye, Gyulaj - 2013

A program végrehajtói

Hetedhét Határ Szociális Szövetkezet

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

Gyulaj Községi Önkormányzat

A jó gyakorlat típusa

gazdasági, értékmegőrzés

A program célja és rövid leírása

Egy-egy település, vagy lakóközösség életében hosszú időbe telik, amíg az ott élők felfedezik, hogy a körülöttük lévő szűkebb világban mekkora lehetőségek rejlenek. Egyszer egy remek ötlet, másszor a kényszer viszi arra a falubelieket, hogy összefogjanak, a Tolna megyei Gyulajban pedig a kettő ötvözése történt az elmúlt évek során.

Az ezer főt számláló, mára közel 80%-ban romák lakta község bizonyos szempontból zsákfalunak tekinthető, ám az elszigeteltség hátrányait felülírja az itt élő emberek tanulságos együttműködése. A nehézségekkel küzdő falu vezetői, a helyi lakosok és segítőkész emberek összefogással igyekeztek környezetüket szebbé és jobbá varázsolni, Ennek során közösen felmérték, hogy milyen forrásokkal rendelkezik a község, és hogyan lehet ezeket lehetőségekké alakítani. A közös ötletbörze eredménye pedig egy egyedülálló közösségi és gazdasági együttműködés lett, a közmunkaprogram összehangolása a helyi gazdaságfejlesztéssel és a szociális segítségnyújtással a falu teljes lakosságát célozza meg, miközben kiemelt figyelmet fordít a legnehezebb sorsú családok segítésére. A megvalósítás során kettős célt tűztek ki: egyrészt a sertéstartás és háztáji kertészkedés értelmének visszaadása a faluban, másrészt a kiváló minőségű termékekkel többletforrás behozása a településre, és a lakók életminőségének javítása.

Az önkormányzat tíz fővel, egy hektáron kezdett mezőgazdasággal foglalkozni a közfoglalkoztatási program keretein belül, munkát adva az iskolai végzettséggel nem rendelkező, többségében roma férfiaknak és nőknek. A gyulajiak fontosnak tartották, hogy a megtermelt gyümölcsöt és zöldséget helyben dolgozzák fel, így merült fel egy növénytartósító üzem ötlete, melyre az önkormányzat és a Gyulajon 2010 óta tevékenykedő Magyar Máltai Szeretetszolgálat együttműködésében került sor. A feladatok elvégzésére a felek létrehozták a Hetedhét Határ Szociális Szövetkezetet, mely több ingatlanban folytatja tevékenységét. Egy korábbi kocsmáépületet alakítottak át növényfeldolgozóvá, de a húsfeldolgozó üzem, és az állattartáshoz szükséges istállók is a hatékony munkavégzést segítik.

Az összefogás keretein belül magasabb szintre lépett a mezőgazdasági munka: a termékeket előbb a helyi konyhán hasznosították, majd a termelés fokozódásával saját márkás zöldség-, gyümölcs- és húskészítményeket kezdtek gyártani.

Ennek eredményeként született meg a Jovánczai Hétepcsétes, melynek égisze alatt 2015-ben az első boltot is megnyitották Gyulajon. A szövetkezet célkitűzése az, hogy a település háztartásai egyre nagyobb számban legyenek jelen a gazdasági értékteremtésben, egyúttal szegény családokon is segítsenek: például malacok saját költségen történő kihelyezésével. Az állatok vágósúlyának elérése után visszavásárolják azokat, ezzel is enyhítve a támogatottak megélhetési gondjain.

Szintén fontos eleme a szövetkezet működésének a háztájiban termelt zöldségek-gyümölcsök felvásárlása, amely biztos jövedelmet jelent a családok számára. A modell eredményes, hiszen az önkormányzat a szociális szövetkezettel együtt a település határain túli kereskedelembe is beszállt: a Jovánczai Hétepcsétes termékek részei a webáruházi értékesítésnek, egy második bolt nyílt Dombóváron, és további üzletek létrehozását tervezik.

A Hetedhét Határ Szociális Szövetkezet közösségi munkával próbálja fenntartani a zöldség- és gyümölcsfeldolgozó kisüzemet is, továbbá a közfoglalkoztatási programhoz elnyert támogatást a sertéstartás bővítésére fordította a faluvezetés. A céltudatosságot jól jellemzi az is, hogy a szövetkezetben egyre gyarapodik az igény a gyümölcsökre is: ugyan a termékek alapanyagát a közelből is be tudják szerezni, a falu már előre tekintve gyümölcsöst is telepített, hogy később helyből tudják megoldani az utánpótlást.

Gyulaj fejlesztési programjának alapvetően két célja volt. Az első az egyéni, család- és közösségfejlesztés,

illetve a szociális munka a helyi önkormányzat és a Máltai Szeretetszolgálat szerepvállalásával. A másik szféra a helyi gazdaság fejlesztését jelenti, amelynek az értékteremtő közmunka az alapja, a Szövetkezet szerepe ebben a legfontosabb. Az üzem ma már nagyjából tucatnyi helyi lakosnak tud munkát biztosítani, a jövőben pedig egyre több család megélhetését szeretnék segíteni: például azzal, hogy egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a képzésekre és a tudás átadásra.

A programba bevont célcsoport megnevezése

Gyulaj közfoglalkoztatásba bevont lakói

A program legfőbb eredménye, tanulságai

Az az alapelv, hogy a problémák kezelése csak komplex megoldással lehetséges, amely ötvözi a szociális segítségnyújtást, a lelki megerősítést, az oktatás-nevelés eszköztárának és szemléletének fejlesztését, a foglalkoztatást, valamint a helyi gazdaságfejlesztést.

A program finanszírozásának forrása

Gyulaj Községi Önkormányzat és a Máltai Szeretetszolgálat

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A gyulaji program remek példa a több résztvevőt bevonó összefogásba: a szövetkezet és az önkormányzat együtt tesz a településért, az ott élők jövőjéért, ötletekkel, anyagi és emberi erőforrással. Gyülekezeteink számára fontossá teszi, hogy csak a helyi erők baráti és támogató együttműködésének köszönhetően lehet előrelépni.

Kapcsolat

Hetedhét Határ Szociális Szövetkezet
Székhely: 7227 Gyulaj, Szent Imre tér 1.
Telefonszám: +36 70 459 2770

Tökföld a parókia mellett – Közösségi töktermesztés

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Hajdú-Bihar megye, Hajdúbagos; 2017

A program végrehajtója

Hajdúbagosi Református Egyházközség

A jó gyakorlat típusa

gazdasági, értékmegőrzés;

A program célja és rövid leírása

Hajdúbagos Debrecentől délkeletre, a megyeszékhely vonzáskörzetében fekszik, közel kézezer lakossal rendelkezik. Református gyülekezetének 220 fenntartója van, a vasárnap délelőtti istentiszteleteket 30-50 fő látogatja. A község református templomát a 16. században építették – az épület 2014-es felújítása óta régi fényében tündököl, és igazi ékköve a településnek. Nem csak gyönyörű temploma teszi azonban egyedivé a közösséget, a templom és a parókia tőszomszédságában ugyanis hazánkban egyedülálló módon, töktermesztésbe fogtak a hajdúbagosi hívek.

A gyülekezet, látva a parókia negyedhektárnyi, parlagon fekvő kertjét, azon gondolkozott, hogy hogyan tudná azt a közösség érdekében hasznosítani. Már a kezdetektől közösségi vállalkozásban gondolkodtak, így született meg a faluban addig példa nélküli tökföld ötlete, amely végül 2017-ben meg is valósult. A közösség és lelkésze, Czeglédi Péter Pál olyan növényt keresett, melyet viszonylag egyszerű természetű, ellenben tisztességes áron lehet értékesíteni. Így esett a választásuk az olajtökre – más néven héj nélküli tökre: ezt a tökfajtát elsősorban nem a húzáért, hanem a magokért termesztik, ezek alkalmasak emberi fogyasztásra.

A föld megművelését traktorral rendelkező gyülekezeti tagok vállalták, ahogyan a gyomlálás, a kézi kapálás, a vetés, illetve ősztől az érett tökök leszedése, kibontása, kimagvazása is közösen történt. A munkálatokban csaknem 100 ember vett részt, cigányok és magyarok együtt, télen pedig a tökmagok piritására került sor: a készterméket egyedi, a hajdúbagosi református templom vektorrajzával és nevével ellátott csomagolásba helyezték, és adták tovább adományokért cserébe, melyeket a gyülekezeti infrastruktúra javítására és programok szervezésére használtak fel.

Fontos megemlíteni, hogy a tököket 100%-ban vegyszermentesen termesztette a gyülekezet, és úgy döntöttek, hogy a jövőben évenként felváltva ültetnek tököt és más haszonnövényt. A közös munka – melyben a lelkész családjával együtt aktívan részt vett – az anyagi haszon mellett jelentős közösségépítő hatással bírt: az idősebb gyülekezeti tagok olyan társadalomban nőttek fel, ahol a mezőgazdasági munka értéknek számított, s mivel a mai, húszas-harmincas korosztály már inkább az iparban vagy a szolgáltatás területén dolgozik, a feladatok elvégzése alatt az időseknek remek alkalmuk nyílt tapasztalataik és tudásuk átadására.

A tökmag felhasználása egyébként sokrétű: Hajdúbagason például, az egyik gyülekezeti tag talált receptje – különösen karácsonykor – igen népszerűvé tette a cukros-fahéjas piritott tökmagot. Maga a tökmag igen gazdag tápanyagokban, zsírsai igen értékesek, főként kétszeresen és többszörösen telítetlen zsírsavakban gazdagok. A telítetlen zsírsavak bizonyítottan lassítják az érlelmeszedést, azaz a tökmag ebből a szempontból ideális táplálék.

Ami jelenleg nehézséget jelent a közösség számára, az az egyházmegyén, illetve a gyülekezeti kapcsolati hálón kívül történő értékesítés – további nehézség, hogy a közösség tudatosan olyan vásárlókat-adományozókat keres, akik értik, hogy miért termesztenek tököt Hajdúbagason. A helyiek célja elsősorban ugyanis nem az anyagi haszonszerzés, hanem a befolyt összeg hasznosítása a gyülekezeti programok színesebbé tételére. A lelkész éppen ezért nyitott arra, hogy a töktermesztés technológiáját „exportálják” más gyülekezeteknek: nem csak az ismeretek átadása, de a folyamatban szükséges munkákban történő segítségnyújtás terén is.

A programba bevont célcsoport megnevezése

Gyülekezeti tagok

A programba bevont célcsoport megnevezése

Gyülekezeti tagok

A program legfőbb eredménye, tanulságai

A közösség tagjai felismerték, hogy a földterület addig nem megvalósított lehetőségeket biztosít számukra. A növény kiválasztása fontos szempont volt a folyamatban, és az eredményeket látva az olajtök jó választásnak bizonyult. A program nem valósulhatott volna meg, ha a közösség tagjai nem vállalnak jelentős, aktív szerepet benne.

A program finanszírozásának forrása

Gyülekezeti tagok adományai

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A töktermesztés minden olyan gyülekezetben alkalmazható, amelyhez kihasználatlan mezőgazdasági terület tartozik, és szándékában áll azt a közösség javára, építésére felhasználni.

Kapcsolat

Hajdúbagosi Református Egyházközség

Czeglédi Péter Pál lelkész

4273 Hajdúbagos, Nagy u. 118.

Telefon: +36 30 901 0598

E-mail: hajdubagos@reformatus.hu

Roma Tájház – A roma kultúra bölcsője

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Hodász - 2001

A program végrehajtói

Rézműves Melinda etnográfus

Romanes Egyesület

Közművelődési és Vidékfejlesztési Programiroda Egyesület

A jó gyakorlat típusa

értékmegőrzés; lehetőségteremtés

A program célja és rövid leírása

A Mátészalkai járásban található Hodász évtizedek óta a helyi cigányság kultúramegtartó munkájáról, illetve nyelvi sokszínűségéről híres, a település épített, tárgyi és szellemi örökségét azonban csak 2001-től őrzik intézményi keretek között.

A 3500 fős településen körülbelül 1700 a cigányság lélekszáma, akik kétféle csoportba sorolhatók: vannak, akik aktívan, szóban és írásban is használják a cigány nyelvet, de olyanok is, akik elfelejtették azt, és csak a magyarul kommunikálnak.

Hodászon Sója Miklós görögkatolikus pap kezdte a cigányok közötti lelki és közösségi szolgálatot 1949 és 1981 között a helyi cigánytelepen. Először putrikban tartott miséket, majd templomot építtetett, és a lelki növekedés mellett a tudásra is nagy hangsúlyt fektetett: fiatalok sokaságát ő tanította meg írni-olvasni. Sója atya megtanult cigányul is, és Aranyszájú Szent János liturgiáját lefordította cerhari cigány nyelvre – hatása ma is érezhető a községben és a roma közösségben.

Noha a keresztény cigány identitás, mint olyan, élénken élt a hodásziakban, sokáig nem volt olyan kezdeményezés, amely rendszerbe gyűjtötte volna a roma kultúra értékeit. Ezt az űrt hivatott betölteni Rézműves Melinda etnográfus, akiben egyetemi tanulmányai alatt fogalmazódott meg az ötlet, hogy szélesebb körben kellene ismertté tenni a cigányság hagyományait és emlékeit. Melinda célja volt még, hogy megismertesse az emberekkel a cigányság művészetét, és azokat a szakmákat, melyek a múlt homályába veszttek, mint például a vesszőfonás vagy a szövés. A Roma tájház több olyan családot és mestert tart számon a faluban, akik nemzedékek óta művelik ezt a hagyományt – a vesszőfonás egyébként alapvetően a magyar cigányok között népszerű.

A tájház jelenleg három épületből áll, de tervben van egy negyedik ingatlan átalakítása is: egy felújított, kétszobás, sárfalazatú házból, egy rekonstruált, földbe vájt putriból (veremházból), 2014-ben pedig az ezekkel szemközti Alkotóház nyitotta meg kapuit. Ez új épület rengeteg színes programnak, konferenciának, képzésnek és műhelyfoglalkozásnak adott otthont az elmúlt években. Az Alkotóház mellett található egy felújítani kívánt, korábbi „cs”- (csökkentett értékű)-lakás, mellyel a szocializmus második felének lakhatási körülményeit kívánják bemutatni Hodászon.

A Tájház múzeumként is üzemel: a betérők bizonyos házimunkákat próbálhatnak ki, alkalmanként pedig egy-egy jeles naphoz, pl. húsvéthoz, pünkösdhöz, karácsonyhoz köthető ünnepi készülődésben vehetnek részt. Az épületegyüttes jellegéhez kapcsolódnak nagyobb rendezvények is, melyek az élő tájház fenntartását szolgálják: az érdeklődők különféle cigány mesterségek fortélyait sajátíthatják el, vagy éppen kézműves bemutatókba nyerhetnek bepillantást. Ez utóbbiak közé sorolható például a szegkovácsolás, fafaragás, gyöngyfűzés, üvegfestés, bőrzés, szövés, mézeskalácssütés, fánksütés, bokoji (vakaró, bodag, cigánykenyér) készítés.

Az értékmegőrzés és -bemutatás mellett a Tájháznak jelentős közösségfejlesztő szerepe is van: néhány évvel ezelőtt egy olyan program indult el Hodászon, melyben tíz roma fiatal vehetett részt hagyományos cigány mesterségeket oktató foglalkozásokon. A roma nemzetiségi tradíció és népi kultúra ápolását felvállaló, tematikus műhelyfoglalkozások két egység köré szerveződtek: 15 órát a rongyszőnyegszövés, 15 órát a kosárfonás tett ki.

További ilyen kezdeményezésük az ifjúsági értékmentő hálózat létrehozása, mely a Nagyapám Kincse (Moro Papusko Barvalipo) nevű programban öltött testet: ennek célja a roma és nem roma interkulturális kapcsolat, illetve a falusi turizmus erősödése. A szerveződés hét környező települést foglal magában, Hodász mellett Kántorjánosit, Nyírgyulajt, Besenyődöt, Nyírmihálydit, Nyírvasvárit és Géberjént.

A programhoz kapcsolódó falvak fiataljai mentorok segítségével azon fáradoztak, hogy összegyűjtsék a helyben fellelhető, roma és nem roma vonatkozású néprajzi és tájértékeket, abból a célból, hogy ezeket megmutathassák majd az oda látogató turistáknak.

A helyi értékek és a közös tudás megőrzését szolgálta a kétnyelvű, cigány-magyar webrádió oktatás is: a képzésben a gyermekeket a rádiózás történetébe vezették be az oktatók, megismerték, hogy a rádió és a média milyen jelentőséggel bír a társadalom életében, milyen lehetőségek és veszélyek vannak jelen a kommunikációs eszközökben. Az elméleti ismeretátadást gyakorlat követte: a fiatalok interjúkat készítettek településen lakó idősebb roma személyekkel, melyek hanganyagát maguk vágták meg és töltötték fel egy internetes tárhelyre.

A Tájház képzőművészeti vonatkozása is komoly jelentőséggel bír: a műhelyfoglalkozásokon képzőművészeti alkotásokkal és sajátos cigány motívumokkal is megismerkedhettek a fiatalok, melyeket felhasználva készítették el saját alkotásaikat. Ennek eredményeként megrajzolták a faluban található kedvenc épületeiket, de példaképük arcképét is, a legjobban sikerült művekből pedig kiállítás hoztak létre.

A művészeti oktatás részét képezték a cigány táncok, tánclépések, ritmusok elsajátítása, népdalok megtanulása, de a fiatalok megfogalmazhatták véleményeiket a hagyományok átalakulásáról, a helyi roma közösség szokásairól, viselkedési normáiról is. Ennek köszönhetően megerősödtek identitásukban, illetve érték tudatosabbak lettek – hiszen egy napon ők lesznek azok, akiknek a cigányság kulturális örökségét tovább kell adniuk. E célok mellett nem elhanyagolható vonatkozása a programnak a lehetőségteremtés. Bár nem minden résztvevő kap kedvet, vagy nyílik lehetősége a fentiek hivatásszerű alkalmazására, azonban néhány, és idővel egyre több fiatal választhatja ezt az utat is.

Végül, de nem utolsó sorban a Tájház jelentős szereppel bír a roma lányok korai iskolaelhagyásának megelőzésében is. A Lina-Romanyi Mentorica Program keretében 2015 óta 20 lányt támogatnak. A mentorprogram főbb pillérei a következők: iskolai felzárkózást és tanulást segítő csoportos és egyéni foglalkozások; személyiségfejlesztés; két hetente csoportos szakmai megbeszélések; team-szupervízió; mini jelzőrendszer kialakítása; áldozattá válás megelőzését célzó tréningek szervezése; családlátogatások; Női Teaház Club; pályaaorientációs foglalkozások; aktív szabadidős rendezvények. A program hatására a lányok osztályzatai javultak, együttműködővé váltak az órákon, szociális kompetenciájuk nagymértékben fejlődött, csakúgy, mint önbizalmuk és problémamegoldó képességük.

A programba bevont célcsoport megnevezése

Roma fiatalok és felnőttek Hodászról és környékéről, mesteremberek, a falu nem cigány lakossága és más településekről érkező önkéntesek.

A program legfőbb eredménye, tanulságai

A program legfőbb eredményének tekinthető, hogy létrejött az ország első roma tájháza, a négyszáz, már meglévő tájház mellett. Az élő tájház több ponton kapcsolódik a község lakosságához, kiterjedt segítséget és útmutatást nyújtva. Emellett nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy az értékek felkutatása, a cigány identitás erősítése révén nem csak a külső, hanem a bensőből fakadó erőforrásokat is felhasználták.

A program finanszírozásának forrása

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt pályázatok

„Nagyapám Kincse” program a Roma-nem roma Interkulturális Útvonal és attrakciók alapjainak megteremtéséért

ROM-ISK-15 – Roma lányok korai iskolai elhagyásának megelőzése

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A Hodászi Roma Tájház komplex programjai olyan gyülekezetekben hasznosíthatók igazán, ahol a tájegyesség, vagy a közösség tárgyi és elméleti öröksége összegyűjtésre vár.

Kapcsolat

Közművelődési és Vidékfejlesztési Programiroda Egyesület

Székhely: 1077 Budapest, Izabella u. 36-38. fsz. 12.

Telephely: 4334 Hodász, Ady Endre u.29

Weblap: <http://romatajhaz.withssl.com/>

Telefon: +36 30 546 2212

Adománybolt – Másnak szüksége lehet rá

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Bács-Kiskun megye, Kecskemét; 2017

A program végrehajtója

Védőháló Karitatív Egyesület

A jó gyakorlat típusa

adományozás, újrafelhasználás;

A program célja és rövid leírása

Nem csak Magyarországon, a világ más országaiban is óriási üzlet a használt termékek köré épült kereskedelem: hálózatok ezrei épülnek a családok által kidobott, vagy tovább használni nem kívánt termékek összegyűjtésére, szortírozására, majd eladására.

Ezt a modellt fordítják ki az adományboltok, melyek működési alapelvei közé tartozik a munkalehetőségteremtés a munkaerőpiacról kirekesztett emberek számára, a hulladék mennyiségének csökkentése, a használatból kivont tárgyak újrahasznosítása. A kulcs itt abban rejlik, hogy az ügyfelek maguk vihetik el megunt tárgyaikat (legyen szó ruháról, játékról, könyvről vagy éppen háztartási eszközről) az elosztópontra/boltokba, adományként, melyek ellenértékét társadalmi célokra fordítják a hálózat irányítói.

Hasonlóan működik a Védőháló Karitatív Közhasznú Egyesület adományboltja is Kecskeméten, 2017 májusától: a bolt segítségével az adományozók is tehetnek a társadalmi felelősségvállalásért, hiszen felajánlott tárgyaik egy részét nem is értékesítik. Ilyenek a nagyobb bútorok, háztartási gépek, melyek egyből a rászorulókhöz kerülnek, nagy terhet levéve a vállukról a többi adományt pedig a boltban lehet megvásárolni. Az intézmény nagyjából harminc fős önkéntes csapattal működik, akik hétköznapokon reggel 9 és délután 5 között, szombaton pedig 9-től délig várják a vásárlókat. Az adománybolt egyik nagy előnye, hogy nem a fogyasztásra, a gyors vásárlásra ösztönzi a betérőket, hanem az áruk gondos és alapos megtekintésére – hiszen itt mindennek története van –, így pedig akinek van ideje, több órát is eltölthet a sokféle termék között, melyek ára mindenki számára megfizethetők.

Az adományozói és vevőkre építve az Egyesület folyamatosan bővíti ki a boltot közösségi térré, ahol különféle kulturális programokat szerveznek az oda látogatóknak.

Lacziné Somogyi Tímea, az Egyesület alelnöke

„Az adománybolt olyan családokon segít elsősorban, akik önerőből nem tudják megoldani a problémáikat. Először azt vállaltuk fel, hogy eljuttatjuk az adományokat olyanoknak, akiknek erre szüksége van, viszont olyan sok felajánlást kaptunk, hogy sokkal fejlettebb infrastruktúrára volt szükségünk ennek menedzselésére. Egy magánszemély felajánlása segített abban, hogy elinduljunk – konkrétan megvásárolt egy általunk kiválasztott helységet, és felajánlotta a számunkra. Így hoztuk létre a boltot, mely sok-sok önkéntes munkájának köszönhetően működik nap mint nap – egyetlen fizetett alkalmazottunk a pénztáros. Az önkéntesek leginkább hölgyek, főleg nyugdíjazás után lévők, GYES után a munkába még vissza nem állók, akik nem csak a boltban segítenek, de az adományozást is ők bonyolítják le.”

A programba bevont célcsoport megnevezése

Adományozók, vásárlók, önkéntesek, támogatottak

A program legfőbb eredménye, tanulságai

Az adománybolt megnyitása óta rengeteg rászoruló kecskeméti családon sikerült segíteni, az adományozók tárgyai pedig olyan helyre kerültek, ahol újra fel tudják használni őket – ezzel egy olyan fenntartható körforgást kialakítva, mely nem csak az embereken segít, de ezáltal a környezetet is sikerül élhetőbbé tenni.

A program finanszírozásának forrása

Magánszemélyek adományai

A program hasznosítása a gyülekezetekben

Az adománybolt modellje minden olyan közösségben hasznosítható, ahol a megunt használati tárgyakra,

ruhaneműkre, eszközökre fizetőképes kereslet van, az értük befolyó összegből pedig a gyülekezet látókörében lévő rászorulókon lehet segíteni. A közösségben önkéntes munkára jelentkezők pedig társadalmileg hasznos és építő szolgálatot végezhetnek ezáltal.

Kapcsolat

Védőháló Karitatív Közhasznú Egyesület és Adománybolt
6000 Kecskemét, Zápolya János utca 8.
Telefonszám: +36 30 180 3833
E-mail cím: laczinesomogyitimeaanna@gmail.com

Pancsinelló Játszóház - Hídépítő baba-mama projekt

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Bács-Kiskun megye, Kecskemét - 2014

A program végrehajtója

Kecskeméti Református Egyházközség

A jó gyakorlat típusa

lehetőségteremtés

A program célja és rövid leírása

Talán sokaknak ismerős Max Lucado: Értékes vagy! című meséje, melyben Pancsinelló, a kicsi foltmanó csak sokára jön rá, hogy ő is ugyanolyan értékes, mint társai. A nevet az író, az ötletet pedig a szükség adta a kecskeméti Pancsinelló Játszóház megalapítása előtt: a Mezei utcai Közösségi Házban működő intézmény a Svájci Protestáns Egyházak Segélyszervezetének (HEKS) támogatásával, 2014 szeptemberében kezdte el működését, a Kecskeméti Református Egyházközség Cigánymissziójának egyik szolgálataként. Mindez egy olyan területen, ahol a tizenévesen gyerekeket vállaló cigánylányok és gyermekeik alig kapnak valamilyen segítséget, legyen szó alapvető nevelési tanácsokról, a szülő-gyermek kapcsolatot előmozdító és ápoló programokról.

A Játszóház munkatársa, Lacziné Somogyi Tímea Anna 15 évesen adott életet első gyermekének – a kicsit még hatan követték –, a Pécsi Tudományegyetem szociológia szakát elvégezve pedig ráébredt, hogy feladata azon fiatalok és családjaik segítése, akiknél nem adottak az egészséges és boldog élet alapvető feltételei. A Pancsinellóban hetente két alkalommal vannak foglalkozások, hétfőn, illetve szerdán 9-13 óráig, melyek 0 és 4 éves kor közötti gyermekeknek és családjuknak nyújtanak alkalmat a közös játékokra és különböző programokra való részvételre.

Ám az intézmény nem csak egy átlagos játszóház, hiszen a munkatársak együtt játszanak a babákkal-mamákkal, ez alatt fejlesztik a résztvevők szociális készségeit, főznek, programokat terveznek és valósítanak meg. A cigányság egy részének szocializációja teljesen más vagy eltérő, mint a társadalom átlagának, ebben pedig nagy szerepe van annak is, hogy más alapokra helyezik a neveltetést, és sajnos sok helyen előfordul, hogy a gyerekek nem látják szüleiket munkába járni. Tovább súlyosbítja a helyzetet a diszkrimináció és a képzetlenség is, melynek eredménye a munkanélküliség, a segélyre való rászorultság, de ha a szükség huzamosabb ideig fennáll, nagyobb a bűnözés esélye is.

A Játszóház által képviselt értékek ezért is nagyon fontosak: a nehézsorsú családok támogatást, tanácsokat, új ismereteket szerezhetnek, lehetőségeket kaphatnak életük egyenesbe állításához, a szülők pedig felismerhetik, mennyi mindent tehetnek gyermekeik jövőjéért. Ahhoz, hogy ez működjön, szoros kapcsolatra van szükség a rászoruló és a Játszóházban dolgozók között, de nagy hangsúlyt is fektetnek erre. Nagyon példaeértékű a szemléletük, hiszen az emberekben tudatosítják, hogy milyen értékekkel rendelkeznek, hozzásegítve őket ahhoz, hogy az identitásuk megerősödjön.

Ennek egyik következménye, hogy folyamatosan épül a kapcsolat a helyi cigány közösség és a református emberek között – utóbbiak az előítéletek csökkentése érdekében a roma kulturális örökség és a helyi szokások megismerésére törekuszenek. A dolgozók, valamint a gyülekezetből bekapcsolódók elsősorban abban kívánnak segíteni, hogy a hátrányos helyzetű cigány kisgyermek óvodába kerüléskor tapasztalható hátrány kisebb legyen, a szülőknek pedig abban, képesek legyenek támogatni gyermekeiket tanulmányaikban.

Lacziné Somogyi Tímea, alapító a játszóházról:

„Azt igyekeztük elérni, hogy a gyerekek és a szülők jól érezzék magukat nálunk, melynek szoros, bizalmi kapcsolat az alapja. Fontos, hogy olyan programokat kínáljunk nekik, amik beillenek az életükbe. A nagyobbakkal sokszor kézműveskedünk, főzünk, éneklünk, aztán bibliai történeteken keresztül saját életünk eseményeit beszéljük meg. Lehet, hogy néhány nézőpont nekik új, de minden erőnkkel azon vagyunk, hogy segítsünk nekik. Előnyünknek tartom, hogy minden élethelyzetre gyorsan tudunk reagálni, gyorsan tudunk róla beszélni és megoldást találni a problémákra.”

A programba bevont célcsoport megnevezése

0-3 éves kor közötti gyermekek és édesanyjaik, 4 és 16 éves kor közötti gyermekek-fiatalok

A program legfőbb eredménye, tanulságai

Az édesanyák felismerték a támogató légkör fontosságát, ezért bátran mernek segítséget kérni és problémáikat megosztani másokkal. A játszóház munkatársainak hála az idősebb gyerekek egyre kezelhetőbbek, sikerül bizalmat építeni bennük, melyet az jelzett, hogy a passzívabb nyári időszakban is változatlan létszámban látogatták a Pancsinelló alkalmait.

A program finanszírozásának forrása

A játszóház a Kecskeméti Református Egyházközség diakóniai szolgálataként működik.

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A Pancsinelló Játszóház nem csak olyan helyeken lehet jó gyakorlat, ahol szükségben élő családok élnek, és számukra fontos a támogató közeg megteremtése – nagyszerű példa arra is, hogyan lehet evangéliumi alapokon hidat építeni a generációk között.

Kapcsolat

Pancsinelló Játszóház - Mezei Utcai Közösségi Ház

6000 Kecskemét, Mezei utca 34.

Telefonszám: +36 30 180 3833

E-mail cím: laczinesomogyitimeaanna@gmail.com

Made In Pata-Rat - Kincsek a szeméttelről

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Románia, Kolozsvár, Patarét; 2015

A program végrehajtója

ZODY – holland missziós szervezet

SERGE – nonprofit missziós szervezet

A jó gyakorlat típusa

lehetőségteremtés, oktatás

A program célja és rövid leírása

Patarét Kolozsvár külterületén, a várostól délkeletre található, a Kolozspata felé tartó DN1N-es út mentén, és hivatalosan nem is számít lakott területnek: a helyszínen ugyanis óriási szeméttelrakó található. Nap, mint nap teherautók sokasága fordul meg itt, majd önti le a szét nem válogatott, sok esetben mérgező hulladékot, az innen kimosott csurgalék a helyi patakba, majd a Szamosba ömlik – csak idő kérdése az ökológiai katasztrófa bekövetkezése.

Természeti hatásain túl a területnek van egy sokkal súlyosabb vetülete is: a romániai hatóságok a hetvenes évek óta folyamatosan lakoltattak ki házaikból kolozsvári magyar és román cigány családokat, legutóbb 2010 végén zajlott egy nagyobb hullám. Ennek következtében mára a Patarét Románia legnagyobb gettója lett, csaknem 1500 emberrel, akiknek szinte minden kapcsolatuk megszakadt Kolozsvárral. Noha az évek során több kezdeményezés is indult a szeméttel felszámolásáért, és az ott élők helyzetének javításáért, érdemi előrelépés nem történt.

A helyiek életét jól jellemzi, hogy az egyetlen megélhetési formát a szemétdombon történő gyűjtögetés, a hulladék szétválogatása jelenti – az emberek nyomorúságos viskókban tengetik mindennapjaikat, és egyedül a gondviselésben bíznak sorsuk jobbra fordulásáért. A patarétiek között először egy holland férfi és egy brassói roma nő kezdett missziós munkát az évtized elején a ZODY nevű szervezettel, és ez bátorította a kolozsvári Visky Zsolt költőt és feleségét, Karen Joyt arra, hogy 2015-ben maguk is szolgálni kezdjenek a szeméttel mellett élő fiatalok között.

Ám a házaspár kitört a hagyományos keretek közül: Zsolt a fiúkat barkácsolni és asztalosmunkára, Karen a lányokat varrni tanítja a Made in Pata-Rat nevű kezdeményezésben. A műhely létrejöttét a ZODY támogatta, alapítóik jelenleg a SERGE non-profit missziós szervezet tagjaiként végzik a munkát. A 12-16 év közötti fiatalok örömmel vetették bele magukat a feladatokba, és lelkesen vették kezükbe a szerszámokat, vagy a varrógépet – ám a tevékenység célja már a kezdetektől fogva több volt, mint csupán hasznos időtöltés. A házaspár kidobott, de még felhasználható állapotban lévő tárgyakat alakít át a programjaikon részt vevőkkel, melyeket értékesítésre szánnak – a szükséges jogi háttér nélkül a termékekért (például: régi televízióból készült asztal, cajon) adományokat vátnak.

A tárgyak után később befolyt összegből további eszközöket és szerszámokat vásároltak a Made in Patarét vezetői, a többi pedig részarányosan szétosztották a fiatalok között. Zsolt és Karen így nem csak segítettek rajtuk, hanem egyrészt megtanították őket a munka tisztületére, arra, hogyan értékeljék az elvégzett feladatokért járó jutalmat.

Időközben elindult a műhely melegebéd-programja is: mivel a résztvevők csaknem fél napot töltenek el munkával, kulcskérdés a legalább egyszeri étkezés megoldása. A Visky házaspár ezért felajánlotta az érdeklődőknek, hogy ebédet főznek a fiataloknak, melyet a szervezők maguk szállítanak ki a műhelybe. Zsolték afféle közösségi élményként is tekintenek a közös munkára, és az a tervük, hogy a heti egy alkalommal, hat órán keresztül tartó foglalkozásokat kibővítik, és heti több alkalmat kínálnak fel. A fiatalok fejlődése, pl. a csapatban való gondolkodás egyre jobban érezhető, az emellett természetesen megjelenő rivalizálás ellenére is. A Visky házaspár hosszútávú terve, a műhely kibővítése, majd a szolgálat beköltöztetése a városba, ami az integráció szempontjából kiemelten fontos lépést jelentene a fiúk és lányok életében.

Visky Zsolt, koordinátor a programról:

„Először egy angol önkéntes csapattal jártam a Pataréten, 2015 nyarán, ősszel a feleségemmel pedig bekapcsolódtunk az általuk szervezett bibliaórákba is. Folyamatosan kerestük a lehetőséget, hogy mi hogyan tudnánk segíteni az ott élőkön: miközben párhuzamosan folytattuk a szolgálatot, egyre kézenfekvőbbnek tűnt egy műhely megvalósítása. Karent szakmájából eredően a varrás foglalkoztatta, engem pedig a famunka kezdett érdekelni, és felvetettük a bibliaórákon megismert fiataloknak, hogy lenne-e kedvük ezt tanulni. Nagyon sokan elköteleződtek a program iránt, amellett, hogy természetes a cserélődés a csoportban. Az volt a tervünk, hogy heti több műhelyalkalmat szervezünk, egészen addig, amíg egy kisvállalkozásként kezdünk működni – ennek akadálya az volt, hogy a fiatalok közül sokan iskolába járnak, és a szemétdombon dolgoznak. Viszont mindenképpen szeretnénk a munkát nagyobb szintre emelni, ezért egyesületet hozunk létre, remélem, hogy idővel megérünk arra is, hogy Európai Unió pályázatokat adjunk be. A fiatalok számára így a munka valós kereseti forrássá válhat, sőt, később ők maguk adhatják tovább az elsajátított tudást tapasztalatlanabb társaiknak.”

A programba bevont célcsoport megnevezése

Tinédzserkorú pataréti fiúk és lányok

A program legfőbb eredménye, tanulságai

A Made In Patarét projekt elsősorban nem szociális jelleggel működik, nem a résztvevők életkörülményeinek javításán van a hangsúly. Az elsődleges cél a használható tudás átadása, abból pedig értékek teremtése. A fiatalok a műhelymunka során sokkal fókuszáltabbak és türelmesek lesznek, egyre jobban átlátják a folyamatokat. A melegebéd-programnak köszönhető közös étkezések pedig remek alkalmat nyújtanak az élmények és tapasztalatok megosztására.

A program finanszírozásának forrása

Foundraising, magánszemélyek és gyülekezetek adományai

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A pataréti projekt a keresztény közösségfejlesztés ékes példája, ahol az Isten igéje iránt érdeklődő, de lehetőségeikben igencsak korlátozott fiatalok képesek lesznek arra, hogy a megszerzett tudás révén hasznos termékeket állítsanak elő. A gyülekezeti szolgálatban a lelkészek, a közösség tagjainak birtokában lévő tudás átadása a következő generációk számára önmagában értékkel bír, amely még nagyobb jelentőségű, ha olyan lányok és fiúkon segítenek ezzel, akik a hagyományos oktatási rendszerben nem, vagy nagyon nehezen tudnak előre haladni, családi körülményeik vagy egyéb hátráltató tényezők miatt.

Kapcsolat

Visky Zsolt – Made in Patarét
E-mail: viskyszolt@yahoo.com

Tudópuszta táborok - Pusztából virágzó értékek

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Somogy megye, Kürtőpuszta – 2008

A program végrehajtója

Magyarországi Metodista Egyház, Kaposvári körzet

A jó gyakorlat típusa

lehetőségteremtés

A program célja és rövid leírása

Vannak települések, ahol a „nomen est omen” kifejezés sok mindent elárul annak történetéről és életéről, de keresve sem találhatnánk jobb példát erre a Somogy megyei Kürtőpusztánál. A legutóbbi összeírás szerint 185 lelket számláló, két kis utcás falu közigazgatásilag a 12 kilométerre található Pusztakovácsihoz tartozik, és nemhogy óvoda, iskola, orvosi ellátás és munkalehetőség nincs helyben, de a házak többségében a víz sincs bevezetve.

A segélyből és alkalmi munkákból élő lakosok között nem ritkák a hangos viták és veszekedések, hiszen egy ilyen kis helyen egyből kitűnik, ha valakinek jobban megy sora, vagy esetleg több pénzből tud gazdálkodni. Ezen az áldatlan állapoton kívánt enyhíteni a Magyarországi Metodista Egyház budapesti Kegyelem Gyülekezete, amely előbb közösséget kezdett szervezni Kürtőpusztán – egy kaposvári család költözött ide, és tartott alkalmakat a cigány testvéreknek –, majd dél-korai támogatással felújították a falu romos iskolaépületét, és romamissziós központtá alakították át, amely nem csak a lelki, de közösségi élet központja is lett egyben.

Immáron 10 éve, hogy Kürtőpusztán felszentelték a romamissziós házat, ahol a vasárnapi istentiszteletek mellett találkozókat, készségfejlesztő táborokat, kulturális rendezvényeket, hangszeres oktatást is tartanak. Az egyik legkiemelkedőbb programjuk a budapesti metodisták által tartott Tudópuszta-táborok. Ezek a több napos nyári események napközis táborokként zajlanak, az ország minden szegletéből, sőt külföldről is idesereglik, több tucat önkéntes segítségével.

Az önkéntesek a tábor ideje alatt szolgálatot vállalnak, foglalkozásokat tartanak, fordításban, kézművészségben, játékban, zenélésben, éneklésben segítenek a gyerekeknek, akiknek a tábor biztosítja sokszor az egyetlen nagy, nyári élményt.

Pásztor Zsófia, metodista lelkész a Tudópuszta-táborokról:

„Látva azt, hogy a faluban tényleg nincsenek intézmények a romamissziós központon kívül, arra indítja az embert, hogy próbáljon többet adni az ott élőknek. Egyik célunk az volt, hogy kibontakoztassuk a gyerekek képességeit, hiszen erre máshogyan nincs lehetőségünk, a másik pedig az érzékenyítés azok felé, akik a másik oldalon vannak, akik segítenek nekik önkéntesként, vagy anyagi támogatással. Egyházon belül komoly kultúrája van az önkéntességnek, így őket nem volt nehéz beszervezni a programba. A táborok programját eleinte teljesen laikus módon állítottuk össze, aztán próbáltunk segítséget kérni szülőktől és pedagógusoktól, csatlakoztak hozzánk profi fejlesztők is. Azt akartuk, hogy állandó ritmusa legyen a napoknak a táboron belül: kevés szabály, több egyéni foglalkozás, mindez hitbéli alapokra építve. Kezdetben egy hétig tartottak a táboraink, aztán voltak kéthetes alkalmak csapatváltással, év közben pedig két-három hétvége gyűlünk össze. Sokan itt teljesítik közösségi szolgálatukat, ám legtöbbszörük a kötelező idő vége után is visszajár.”

A programba bevont célcsoport megnevezése

A település gyerekei és fiataljai, önkéntesek Magyarország más régióiból és külföldről

A program legfőbb eredménye, tanulságai

A Tudópuszta-táborok a gyerekek számára olyan fejlesztő foglalkozásokat kínálnak, melyeket intézmény híján sehol máshol nem kaphatnak meg, az önkéntesekkel megismerkedve pedig még inkább magukévá tehetik a tanulás és a tudatos élettervezés fontosságát.

A program finanszírozásának forrása

Magánszemélyek adományai, egyházi pályázati támogatás

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A táborok leginkább az aprófalvas gyülekezetek számára szolgálhatnak példaként, melyek önerőből egyáltalán nem tudnának programokat szervezni a településen élőknek – akiknek egyéb lehetőségük sincs, legyen szó fiatalabb, vagy idősebb korosztályról. A hasonló események megszervezése nem csak lehetőséget teremt a falvak lakosainak, de erősíti a közösséghez tartozás érzését is.

Kapcsolat

Pásztor Zsófia

Telefonszám: +36-20-824-8380

E-mail cím: pasztor.zsofi@metodista.hu

Mecsek Zöldút - A Zöldút te magad vagy!

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Mecsek és környezete - 2012

A program végrehajtója

Mecsek Zöldút Egyesület

A jó gyakorlat típusa

értékmegőrzés, turizmus

A program célja és rövid leírása

A zöldútmozgalom története világszerte hosszú évekre nyúlik vissza, a közelmúltban azonban hazánkban is egyre több olyan kezdeményezés indult, melyek egy tájegységhez tartozó területeket, településeket, természeti értékeket kötnek össze, lehetőséget biztosítva a lelki és fizikai rekreációra, a hagyományos, vagy bio mezőgazdasági módszerek felélesztésére, a környezet ápolására és védelmére.

Az egyik leghíresebb ilyen projekt a Baranya megyei Mecsek Zöldút Egyesület (MEZŐ) nevéhez fűződik, amely az országos zöldútmozgalom tagjaként 2012 óta köti össze a helyben élőket az ide látogatókkal és a természettel, mintegy húsz települést bevonva. A zöldutak jellemzője, hogy azokat bejárni nem motorizált eszközön ajánlatos (gyalogosan, lovon, szekérrel, kerékpárral), így joggal nevezhetők olyan ökoturisztikai kezdeményezéseknek, melyek megőrzik, nem pedig kihasználják a természet adottságait. Ahogyan az egyesület mottója („A Zöldút te magad vagy!”) is mutatja, az emberi tényező fontossága kiemelt szerepet játszik a működésében.

Fontos kiemelni, hogy a Mecsek Zöldúton, ökoturizmus-jellegéből adódóan – ahogyan az egyesület honlapján olvasható – nem „fesztivál-irányú”, azaz „csendes, egyszerre kevés turistát mozgató, minden évszakban és időpontban elérhető, környezetbarát, fenntartható programokat szerveznek” az egyesület tagjai. A hagyományos falusi turizmus fejlesztése szintén lényeges eleme az egyesület munkájának: ökoporták, ökoturisztikai minősítésű szállások, szolgáltatások, éttermek, falusi/kistermelői vendégasztalok várják az ide látogatókat, ahol a vendéglátásban rendszeresen használják a helyi őstermelők által előállított termékeket.

Mint a köz javát szolgáló kezdeményezés, a Mecsek Zöldút afféle „startup”-ként jött létre: a településen élők azzal segítettek létrehozásában, amijük volt: ki az idejét, a szakértelmét, más a gasztronómiai tapasztalatát tette hozzá, a települések a közösségi házaikat, vagy IKSZT-jüket (Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér) ajánlották fel a mozgalom számára.

A munkából szépen lassan megélhetés és újabb lehetőségek sarjadtak a helyben élők számára, mintegy öngerjesztő folyamattá válva – az egyesületben, közös célért dolgozók pedig képessé váltak arra, hogy meglévő értékekből és hozzáadott tudásból valami újat alkossanak, egyúttal erős kapcsolati hálót formálnak a zöldút mentén élő több ezer ember között.

Karl Ákos, elnök a programról:

„Teljes mértékben alulról jövő kezdeményezésről van szó. Néhány cserkúti hölgy részt vett egy zöld utas konferencián, és úgy tértek haza, hogy a hallottak remekül alkalmazhatóak helyben. A Mecsek Zöldút egyik legfontosabb építőeleme, a résztvevők mindennapokban alkalmazott szemlélete, legyen szó az alapanyagok felhasználásáról, természetközelségéről. Ez bővült az elmúlt fél év során egy komolyabb stratégia megalkotásával: az egyesület nagyobb hatás gyakorló szervezetként szeretne megjelenni a szélesebb közönség előtt. Ennek érdekében együttműködési megállapodást kötöttünk a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal: a mi látásunkat kombináljuk a szeretetszolgálat küldetésével, így egy afféle szociális kávéházat szeretnénk létrehozni, egy komplex projekt keretein belül. A közösségfejlesztés az munkánk alappillére: az egyesület tagjai ötven év felettiek, viszont a programjainkon minden korosztály képviselteti magát 0 és 99 év között”

A programba bevont célcsoport megnevezése

Az egyesület tagjai, magánszemélyek

A program legfőbb eredménye, tanulságai

Az egyesület tagjai példátlan összefogással, közösen tettek a Zöldút élővé válásáért, munkájuk nélkül a szociális célok leendő megvalósítása sem jöhetne létre.

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A Mecsek Zöldút Egyesület tagjainak együttműködése leginkább a közös munkában példamutató a gyülekezetek számára: a helyi értékek felfedezése és megtartása ugyanis nem az egyén, hanem a közösség ügye.

Kapcsolat

Mecsek Zöldút Egyesület

Karl Ákos, elnök

Telefonszám: 06-30-779-7801

E-mail cím: karlbeer@karlbeer.com

Szociális gyermekprogram - Segítségnyújtás az élet minden területén

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Románia, Kolozs megye, Méra - 2001

A program végrehajtója

Diakónia Keresztény Alapítvány

A jó gyakorlat típusa

lehetőségteremtés, szeretetszolgálat, oktatás

A program célja és rövid leírása

Az Erdély fővárosának nevezett Kolozsvártól 13 kilométerre, északnyugatra fekvő településen évtizedek óta számottevő a hátrányos helyzetű családok száma, és generációk nőttek fel úgy, hogy nem jutottak munkához, sőt még az alapvető szociális ellátásokat sem tudták megkapni az ott élők. Ennek egyenes következménye volt a nélkülözés, a zűrzavaros családi kapcsolatok, a felnőttek egy része írni-olvasni sem tudott, ezért azt sem tartották fontosnak, hogy saját gyermekeiket iskolába járassák.

A szükséghelyzetet észlelve a Diakónia Keresztény Alapítvány először 1997-ben került kapcsolatba a faluval, amikor orvosai hetente kétszer vizsgálták meg a településen ellátásra szorulókat. A református gyülekezet és lelkésze kezdetől fogva beállt a kezdeményezés mögé, a közös munka pedig egy évvel később egy helyben felépített orvosi rendelővel folytatódott.

Időközben kiderült, hogy éltek olyan gyerekek a faluban, akiknek születési bizonyítványuk sem volt, azaz közigazgatásilag nem léteztek, ennek következtében semmilyen ingyenes orvosi ellátásban nem részesülhettek, és nem voltak jogosultak semmilyen kedvezményes gyógyszer kiváltására sem. Ezért segítettek a családoknak beszerezni az irataikat, azonban az alapvető orvosi ellátás megszervezése, a gyógyszerek kiváltása csak a kezdetét jelentették a mérai szolgálatnak, az alapítvány ugyanis felismerte, ha hatékony munkát szeretnének végezni, akkor nem szabad csak az egészségügyi helyzetre koncentrálni.

Az orvosi rendelő révén az alapítvány és a falusiak között közvetlenebb, nyíltabb kapcsolat alakult ki, erre alapozva 2001-ben elindult a szociális gyermekprogram, összefogva a mérai Tamás Gyula Általános Iskolával, illetve a református közösséggel. A programba bekapcsolódó gyerekek nagy része roma származású volt, a szegény magyar családok gyermekeivel együtt vettek részt a több elemből álló foglalkozásokon. A gyerekek uzsonnához, alapvető tisztálkodási eszközökhöz, tanszerekhez, ruhaneműköz juthatnak, a délutáni program alkalmával pedig segítséget kapnak a pedagógusok által a másnapi leckéik elkészítésében. A Diakónia-Házban megvalósuló szociális programban alapvető a keresztény-vallásos nevelés, a nélkülözhetetlen higiéniai ismeretek és viselkedési szabályok elsajátítása, de a helyi népi hagyományok ápolása, az olvasás, játék vagy a speciális foglalkozások is részei a gyerekek mindennapjainak.

Ez következményként jótékony hatással van a családokra: a szülők látják, hogy a gyerekük jó helyen van, felismerik a tanulás és a taníttatás fontosságát, elmaradnak az iskolai hiányzások, javulnak a gyerekek tanulmányi eredményei, és egyre többen járnak templomba is a településen. A program közösségfejlesztő hatása nagyszerűen érezhető a gyermekprogram indulásával egy időben életre hívott Mérai Napok-esemény sorozaton is: ez abban érhető tetten leginkább, hogy az alapítvány eleinte a falu lakóival együtt valósította meg a programokat, mára azonban a község önállóan koordinálja a szervezést. A közösségfejlesztés szerves részét képezi a cigány és a nem cigány lakosság együttműködése: ennek egyik példaként vegyes focicsapatot alapítottak, mely később több regionális trófeát is begyűjtött.

A Diakóniai Keresztény Alapítvány mérai szolgálata mások tetszését is elnyerte, így sikerült 2009-ben akkreditáltatniuk a szociális gyermekprogramot, iskolai felzárkóztatást elősegítő projektek indultak be Kolozsváron és Nagyváradon, a svájci állam segítségével pedig több településre is kiterjesztették a programot, így a megyében Kolozson, Bonchidán és Bánffyahunyadon, Bihar megyében pedig Székelyhídon, Hegyközszentmiklóson, Diószegen és Szentmiklóson is megvalósulhatott a fiatalok segítése.

A programba bevont célcsoport megnevezése

Általános iskolás korú roma és nem roma gyerekek

A program legfőbb eredményei, sikerének tényezői, tanulságai

Amellett, hogy a gyermekek folyamatos segítséget kaptak, legyen szó étkezésről, higiéniról, vagy tanulmányaikról, sikerült elérni a szüleiket is, ezzel két generációt is a méltóságteljesebb élethez hozzásegíteni.

A program hasznosítása a gyülekezetekben

Gyülekezeteink kulcsfontosságú partnerek lehetnek a méraihoz hasonló programok koordinálásában és lebonyolításában.

Kapcsolat

Diakónia Keresztény Alapítvány

Cím: Méra 86-87, Bács község, Kolozs megye

Telefonszám: +40 26 428 1222

E-mail: mera@cj.diakonia.ro

Fekete Sereg Ifjúsági Egyesület – Fiatalok a fiatalokért**A program működésének helyszíne és az indulás éve**

Magyarország, Veszprém megye, Nagyvázsöny - 1997

A program végrehajtója

Fekete Sereg Ifjúsági Egyesület

A jó gyakorlat típusa

lehetőségteremtés

A program célja és rövid leírása

Több mint húsz éve már, hogy Nagyvázsönyben elkezdte működését a Hunyadi Mátyás zsoldoshadserege után egyszerűen Fekete Seregnek elnevezett ifjúsági egyesület, azzal a céllal, hogy tanulási, tapasztalatszerzési lehetőségekhez segítse a környékbeli fiatalokat. Munkájuk nagy részét közösségépítés és fejlesztő tevékenység teszi ki, melyekkel rengeteg lehetőséget nyújtanak a programjaikon részt vevők számára.

A szervezet egyik legnagyobb célja, hogy a szabadidő hasznos eltöltését biztosítsák a fiataloknak, továbbá felkarolják azokat a bolyongó serdülőket, akik keresik a helyüket a világban. Mindemellett fontosnak tartják, hogy szponzorálják az alulról jövő kezdeményezéseket minden olyan fórumon, ahol arra alkalom adódik.

Mivel hangsúlyosnak tekintik a fiatalok érdekképviselését is, a szervezet részese regionális (pl. KÖSZI – Közép Dunántúli Szövetség az Ifjúságért) és országos szövetségeknek, többek között a Diagonal Magyarországnak. Az egyre digitalizálódó társadalommal lépést tartva a Fekete Sereg már 1999-ban megnyitotta Teleházát, 2000-től kezdődően pedig önálló ifjúsági újságot adnak ki, évente hat-nyolc alkalommal.

A három főállású alkalmazottal működő szervezet 2005 óta két évente Integrált Speciális Triatlon játékokat szervez, ahol sérült és ép fiatalok is egy csapatban játszanak, erősítve együttműködésüket. A Fekete Sereg azonban nem csak helyi programokat bonyolít le: megyei, regionális és nemzetközi rendezvényeket, képzéseket szerveznek, alapító tagjai a Balaton-felvidéki Leader Akciócsoportnak, illetve tagjai az Anna Lindh Alapítvány nemzeti hálózatának. Hátrányos helyzetű fiatalokkal – romákkal és nem romákkal egyaránt – is foglalkoznak, tanodát működtetnek, ahol segítik az iskolai felzárkózást és képességeket, kompetenciákat fejlesztenek. Mindebben egy főállású roma mentor segít nekik, aki jelenlétével biztosítja a közös foglalkozásokat.

Az egyesület tevékenysége országok, sőt, kontinensek határain is átnyúlik: ifjúsági cseréket bonyolítanak le, rövid tanulmányutakat és szemináriumokat szerveznek. 2005 óta az Európai Önkéntes Szolgálat (EVS) hálózatban küldő, fogadó és koordináló szervezetként vannak nyilvántartva, melynek keretein belül nagyon sok hátrányos helyzetű fiatal és idősebbet – közöttük jelentős számban romákat – küldtek a nagyvilágba tanulni. Ezzel párhuzamosan közel 100 fiatalot fogadtak nem csak Európából, de Afrikából, Dél-Amerikából és Ázsiából is.

Nemzetközi kapcsolataik révén az önkéntesek rengeteg tapasztalatot, ismeretet gyűjthetnek különböző országok életéről, megismerhetnek más kultúrákat, életre szóló barátságokat köthetnek, a kapcsolati

láncuk is bővíthet. A Fekete Sereg 2008-ben társult a Grundtvig élethosszig tartó tanulási programba, és szintén tíz évvel ezelőtt nyertek el egy pályázatot a Fiatalok a Világban Program keretében. Az egyesület nemzetközi ismeretségét és jó hírnevét fokozta, hogy az elmúlt években bemutatkozhattak Dél-Amerikában (Uruguay és Argentína), Afrikában (Szenegál), valamint Ázsiában (Thaiföld).

A programba bevont célcsoport megnevezése

Tinédzser és fiatal felnőtt fiúk-lányok

A program legfőbb eredménye, tanulságai

Nagyon sok fiatal életre szóló élményeket kapott az egyesületnek köszönhetően, mindemellett tanulmányaikban is jelentős javulás volt tapasztalható.

A program hasznosítása a gyülekezetekben

Egyházunk gyülekezetei folyamatosan biztosítanak önkéntes lehetőségeket az érdeklődőknek, ahogyan közreműködésükkel, az Önkéntes Diakóniai Év Programirodán keresztül önkéntes éveket tölthetnek el más európai országokban, sőt, a tengerentúlon is. A hátrányos helyzetű fiatalok számára különösen fontos lehet egy-egy ilyen kaland arra, hogy új célokat kapjanak, és megtalálják helyüket a világban. A gyülekezetek bátorítsák az arra nyitott fiatalokat!

Kapcsolat

Fekete Sereg Ifjúsági Egyesület
8291 Nagyvázsony, Petőfi u. 2.
Telefonszám: +36 88 264 464
E-mail: info@fekete-sereg.hu

Játszani jó! – „Csakis a játék kedvéért” játékgyűjtemény

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Nem helyhez kötött - 2017

A program végrehajtója

Farkas Ferencné Pásztor Ilona

A jó gyakorlat típusa

hitélet, oktatás

A program célja és rövid leírása

A játék szépségei mindenki előtt ismertek, az pedig még inkább, hogy a játszva tanulás, és a tanulás közben történő játék milyen remek hatással van a gyermekek fejlődésére. Több évtizedes pedagógusi pályája során Farkas Ferencné Pásztor Ilona rengeteg olyan módszert, játékot és feladatot ismert meg, dolgozott át, vagy talált ki, melyeket kicsik és nagyok között végzett, oktató-nevelő munkában lehet hasznosítani – ezeket pedig közre is adta a 2017-ben megjelent, „Csakis a játék kedvéért” címet viselő segédanyagban, a Parakletos Könyvesház gondozásában, a reformáció 500. évfordulója alkalmából.

A gyűjtemény négy fejezetre bontva ismerteti a játékokat (mozgásos és ügyességi játékok; érzékszervi és vizuális játékok; nyelvi és logikai játékok; dráma-, szerep-, önismereti és kapcsolatépítő játékok; foglalkozásvázlatok), összesen 154-et, melyek tanórákon, délutáni foglalkozásokon, táborokban egyaránt használhatók, de beépíthetők a hittanórák terveibe is, hiszen minden játékhoz kapcsolódik egy bibliai vonatkozás és egy feldolgozásra javasolt bibliai történet, igeszakasz is.

A játékok közben a diákok és tanáraik egyaránt fejlődhetnek, de a közöttük lévő kapcsolat is szorosabbá válhat. A jól megválasztott játék segíti a gyermek lelki történéseinek feldolgozását, melynek során előtérbe kerülnek a pozitív erkölcsi tulajdonságok. A közös, játékos időtöltés nevelési lehetőségeket rejt magában, a játék közben több fejlesztési terület hatása egyesül egyszerre (pl.: nyelvi, kreativitás, érzelmi,

közösségépítő), a végén levont tanulság vagy ismeret pedig máshol is hasznosítható.

Ahogy a módszerek, játékok felhasználása, úgy a gyűjtemény célcsoportja is sokszínű: tanítók, tanárok, főiskolai és egyetemi hallgatók (tanárjelöltek, hitoktatók), gyermekjóléti szolgálat munkatársai, táborvezetők, klubvezetők, szabadidő-szervezők, ifjúsági munkások, játszóházvezetők, tanodai pedagógusok, pedagógiai asszisztensek, gyülekezeti gyermek-munkások, iskolalelkészek egyaránt hasznát vehetik majd a kiadványban található ötleteknek.

A programba bevont célcsoport megnevezése

A „Csakis a játék kedvéért” első sorban a gyermekekkel foglalkozó szakembereket szólítja meg, rajtuk keresztül azonban rengeteg fiatal életére és fejlődésére lehet hatással.

A program legfőbb eredménye, tanulságai

A 2017-ben megjelent kiadvány fokozatosan épül be a gyermekekkel foglalkozó szakemberek repertoárjába, az első visszajelzések nagyon pozitívak a felhasználásával kapcsolatban.

A program hasznosítása a gyülekezetekben

A kiadványban található játékokat bárki bátran használhatja, aki gyerekek közötti szolgálatot vagy munkát végez.

Kapcsolat

Farkas Ferencné Pásztor Ilona

E-mail: pasztor.ilonka@gmail.com

vagy a kiadvánnyal kapcsolatban:

Parakletos Könyvesház

6100, Kiskunfélegyháza Pacsirta u. 10.

Telefonszám: +36 76 463 106 vagy +36 30 331 3280

E-mail: parakletoskonyveshaz@gmail.com

Soladium Gyümölcsfeldolgozó – A közös munka gyümölcse

A program működésének helyszíne és az indulás éve

Magyarország, Somogy megye, Szólád – 2016

A program végrehajtója

Szóládi Református Gyülekezet

A jó gyakorlat típusa

értékmegőrzés, gazdasági;

A program célja és rövid leírása

A Balaton déli partjának közepén található település lakosság tekintetében kicsinek számít, alig néhány utcával, mégis, közösségfejlesztő programjaiknak immáron évtizedes múltja van. A Szóládi Református Gyülekezet 17 éve szervez művészeti és gyermektáborokat, gyakran jótékony céllal és fogyatékkal élőknek, emellett nyelvi és zenei oktatást is vállalnak, melyeken felekezettől függetlenül vehetnek részt a közeli települések fiataljai és felnőtt lakosai.

A falu óriási mérföldkőként könyvelhette el, hogy 2015 szeptemberében, jelentős lakossági összefogással elindította gyülekezeti fenntartású, Magvető Református Óvodáját, de a közösségteremtés mellett helyben nagy hangsúlyt fektetnek a gazdálkodásra is. Szólád, valamint a környező települések (Kötcse, Nagycsepely és Teleki) vállalkozói és polgárai ugyanis azt a célt tűzték ki maguk elé, hogy a helyi erőforrások felhasználásával és a helyi szereplők aktív hozzájárulásával segítsék a helyi gazdaság fejlesztését – némileg javítva a munkahelyhiány és az elvándorlás miatti negatív mutatókon.

Szólád testvérgyülekezete, Maasdijk holland lakóparkot hozott létre a faluban, melynek köszönhetően – a nyári táborokban felmerült igényekkel együtt – egyre nőtt a helyi termékek iránti kereslet. Ez, valamint a helybeli őstermelőkkel kialakult spontán kereskedelem adta az ötletet egy különböző gyümölcsfajtákból álló közösségi gyümölcsös létrehozására, mely a gyülekezet és az önkormányzat közösen elnyert pályázatából meg is valósult. Az ott megtermelt gyümölcsökre épülve alakult meg a Szóládi Református Egyházközség „Soladium” Gyümölcsfeldolgozó Kisműhelye (aszalóval, lekvárfőzővel és egyéb eszközökkel felszerelve) a parókia tőszomszédságában, amely amellett, hogy munkalehetőséget biztosít a falubelieknek, egyedi és 100%-ban természetes alapanyagokból készült termékekkel öregbíti a környék hírnevét.

A félhektáros területen található kert megművelését a szóládi gyülekezet egyik presbitere vállalta magára, a gyülekezeti tagok közösen kerítették körbe azt, a Tápíószeléről érkezett 84 darab, hat különböző fajta (alma, körte, cseresznye, szilva, kajszi és őszi) facsemetét pedig közösen, szakemberek segítségével ültették el, és művelik azóta is. Az azonban hamar nyilvánvalóvá vált, hogy a saját kertjéből származókon túl nagyobb mennyiségű feldolgozott termékre, lekvárra, szörpre, aszálványra, gyümölcslelre lesz szüksége a gyülekezetnek, így az önkormányzattal és számos környékbeli termelővel, őstermelővel együtt, mintegy 5-6 tonna gyümölcs/év feldolgozására írtak alá együttműködési megállapodást.

További pozitívum, hogy a gyülekezeti és önkormányzati gazdaságban fokozatosan álltak át ökológiai gazdálkodásra, ebben is támogatva a környék termelőit. Ha valaki ki szeretné próbálni szóládi gyümölcsfeldolgozó termékeiket, azt már nem csak a településen teheti meg: a biominősítést követően, a Magyar Református Szeretetszolgálat Egyháztáji Programján keresztül a messzebb lévő nagyvárosokba is eljuttatják a „Soladium”-feliratú termékek.

A programba bevont célcsoport megnevezése

Gyülekezeti tagok, feldolgozni kívánt gyümölcsökkel rendelkező gazdálkodók

A program legfőbb eredménye, tanulságai

A Soladium Gyümölcsfeldolgozóból kikerülő termékek nem csak első osztályúak, de az azokat megvásárlók abban is biztosak lehetnek, hogy egy összetartó közösség munkáját tartja fogyasztja.

A program hasznosítása a gyülekezetekben

Egyházunkban rengeteg olyan gyülekezet található, amely aktív kapcsolatot ápol a helyi mezőgazdaság szereplőivel – Szólád példája arra ösztönözheti őket, hogy bátran merjék szorosabbra fűzni az együttműködés szálait, hiszen ebből a közösség és az egyén egyaránt profitálhat.

Kapcsolat

Szóládi Református Egyházközség Gyümölcsfeldolgozó Műhelye
8625 Szólád, Kossuth L. u. 43/a.

 Magyarországi Református Egyház